

Elinvoimaa rakentamassa - Keski-Uudenmaan työllisyysalue

Keski-Uudenmaan johtoryhmän seminaari

5.3.2025

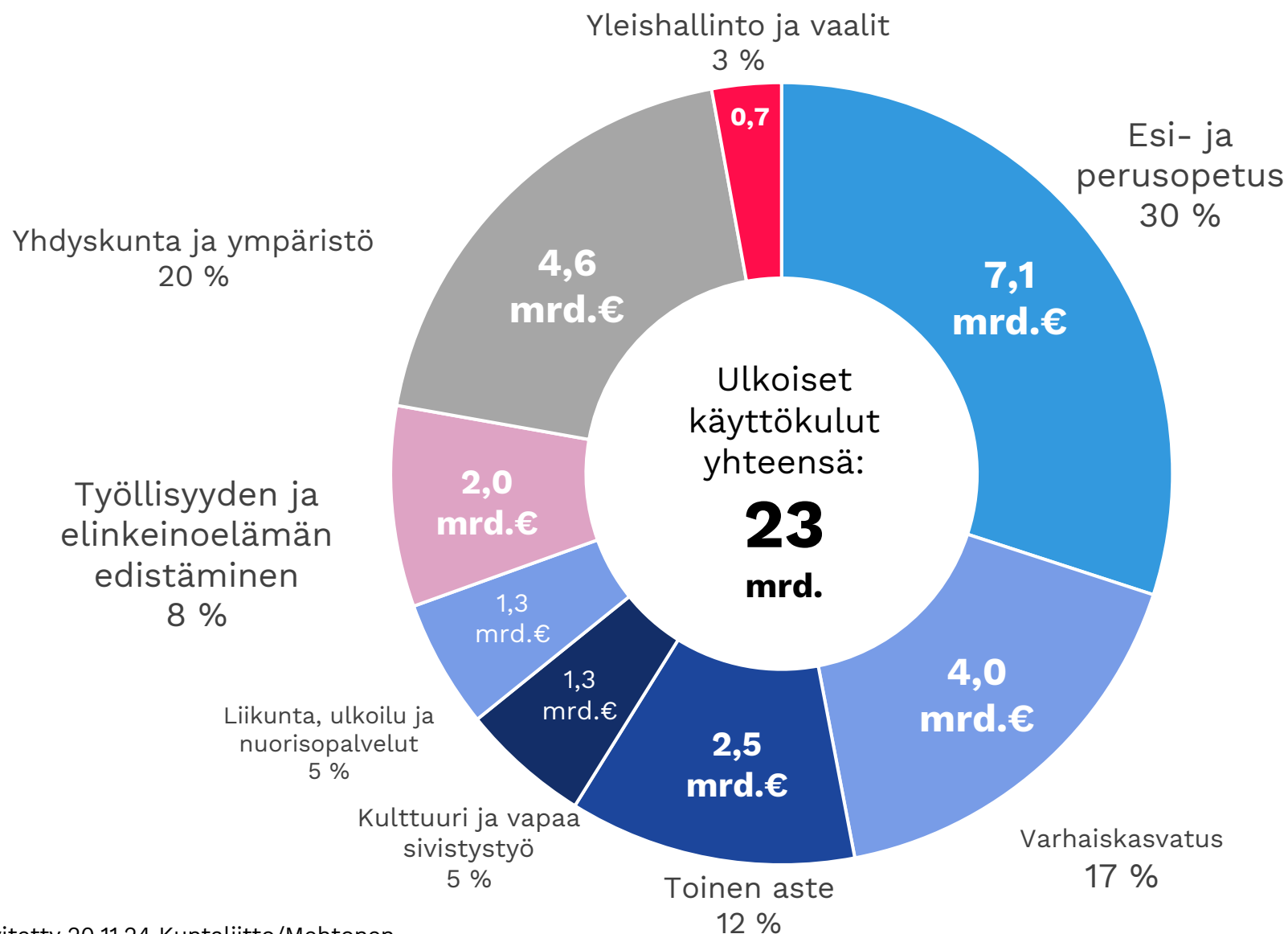
Anu Tirkkonen, Kuntaliitto

Mitä meneillään?

- Työvoimapalveluiden järjestämisvasuun siirtoon liittyvät kunnille ja työvoimaviranomaisille maksettavat korvaukset
- Hallituksen esitys työvoimapalveluiden kehittämiseksi (TYKE HE)
- Hallituksen esitys eduskunnalle yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi
- Toimeentulotukilain kokonaisuudistusta valmistelewan työryhmän loppumuistio

Kunnan tehtävät uudistusten jälkeen

Ulkoiset käyttökulut¹ mrd.€

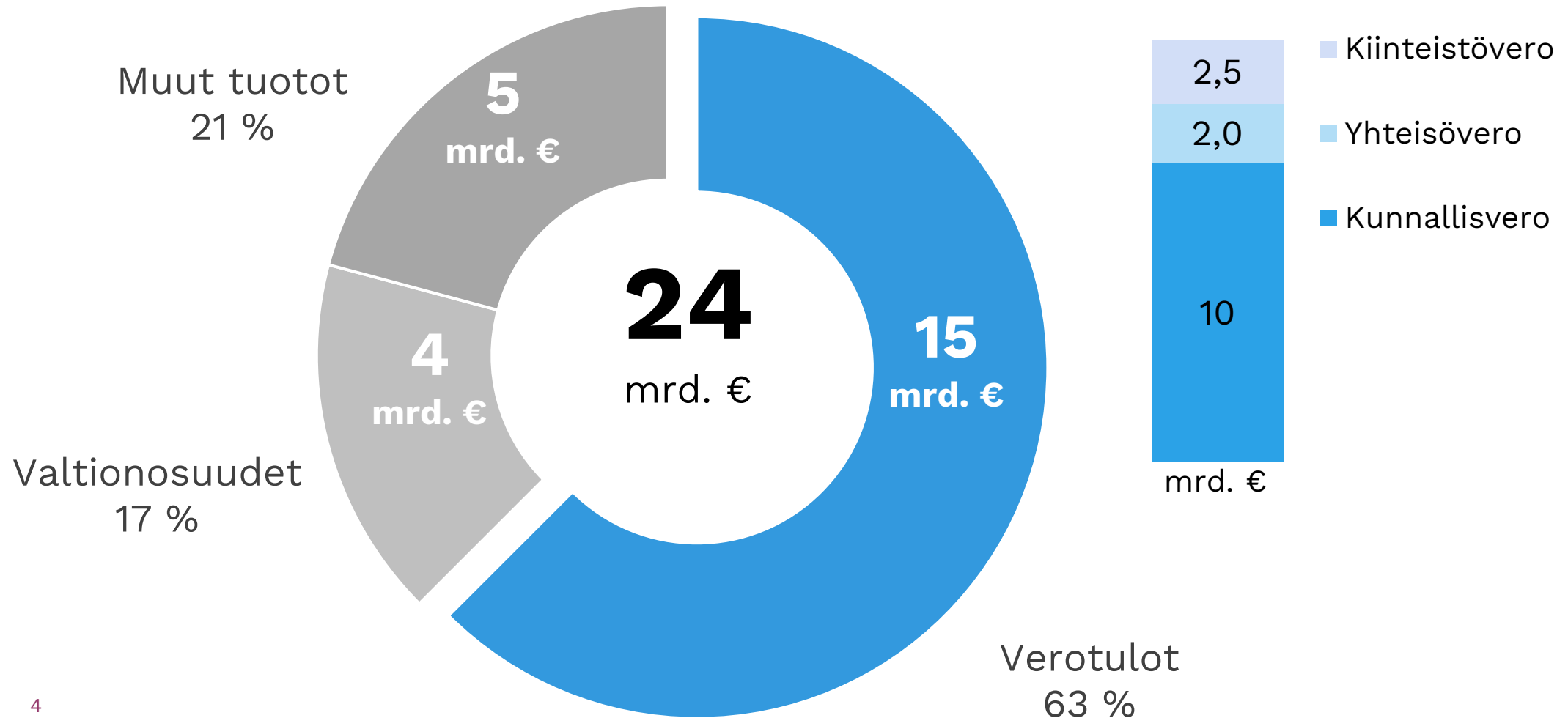
Työllisyyden ja elinkeinoelämän edistämisen tehtävässä on huomioitu arvio valtiolta kunnille, vuoden 2025 alusta, siirtyvien tehtävien kulut. Tämä lisäksi luvuissa on huomioitu kuntien tämän hetkiset panostukset.

1) Ulkoiset käyttökulut kuvaavat parhaiten tehtävien volyymia. Ulkoiset käyttökulut eivät ota kantaa siihen millä toiminta rahoitetaan. Kuluissa on mukana myös asiakasmaksutuloilla ja ulkoisilla myyntituloilla rahoitettu toiminta.

Ulkoinen sana viittaa siihen, etteivät luvut vääristy kuntasektorin välisistä sisäisistä ostoista. Luvuista on poistettu kuntien välisten yhteistoiminta-alueiden sekä kuntien ja kuntayhtymien väliset erät.

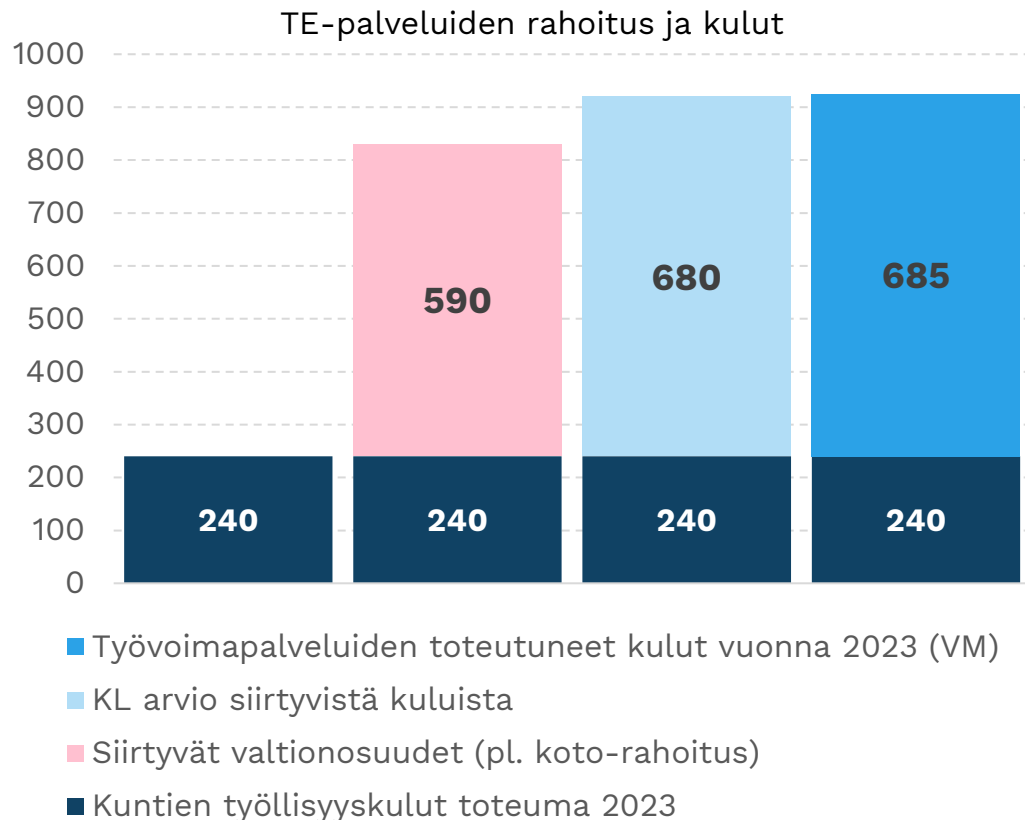
Käyttökulut sisältävä toimintakulujen lisäksi poistot ja arvonalentumiset sekä palveluille kohdennetut vyörytykset ja sisäiset erät.

Verotulot ovat kuntien suurin tuloerä

TE-uudistus lisää kuntien menoja vuonna 2025

Kuntaliiton ja valtion vaikutusarvioiden välillä on noin 100 miljoonan ero

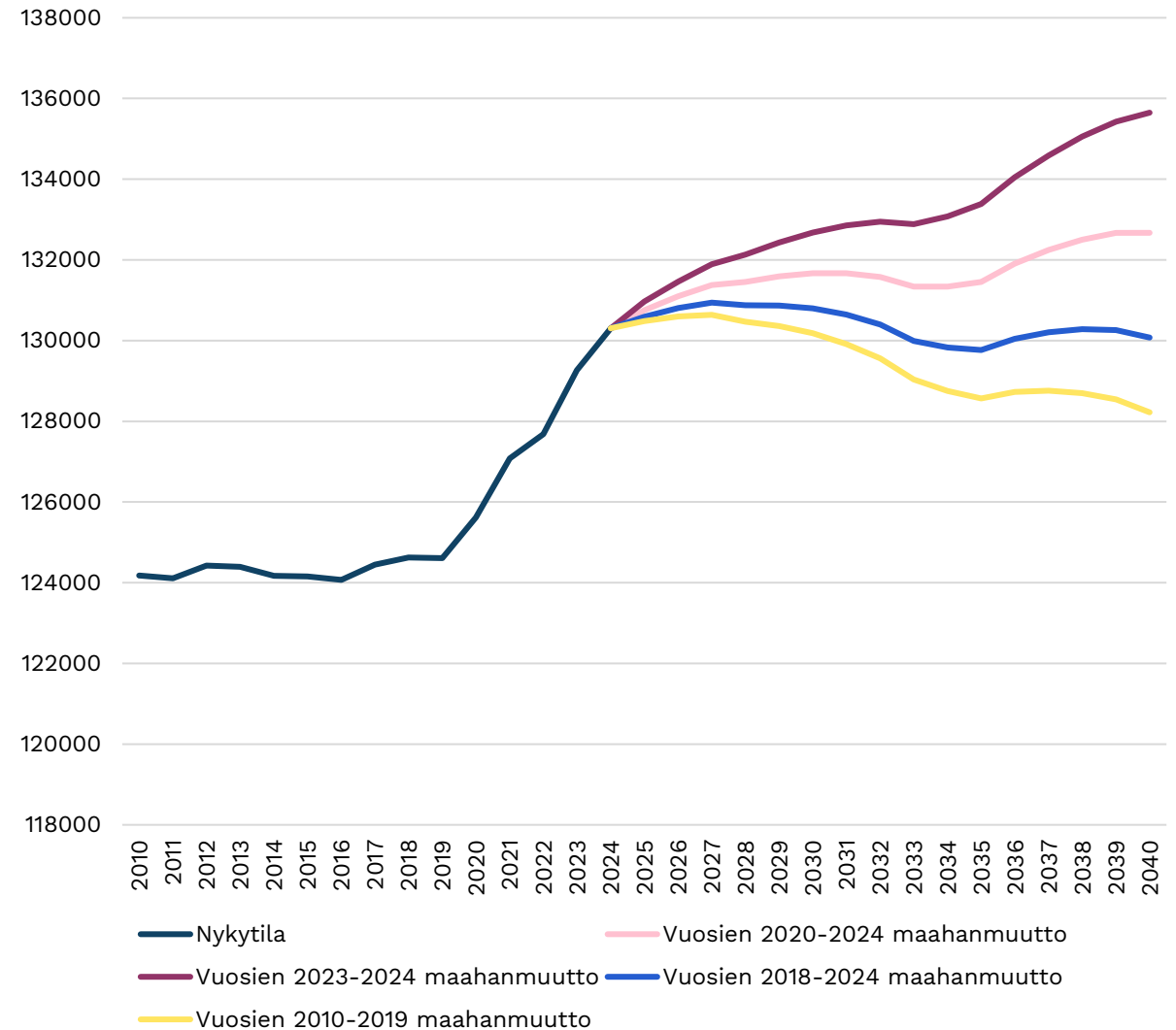
- Valtionosuuslaskelman (VM) osana julkaistu arvio työvoimapalveluiden toteutuneista kuluista vuonna 2023 yhteensä **685 miljoonaa**
  - Arvio sisältää kotoutumisen osalta ainoastaan työvoimaviranomaisille siirtyvän kotoutumiskoulutuksen
- Siirtyvän valtionosuuden taso perustuu valtion kehyspäätökseen sekä vuoden 2025 alusta tuleviin tehtävämuutoksiin
  - Kehyspäätöksen mukainen taso työllisyyspalveluihin olisi ollut noin **645 miljoonaa** euroa
  - Palkkatuen rajoittamiseen liittyvän 37 miljoonan leikkauksen sekä muiden tehtävämuutosten myötä ensi vuoden valtionosuuslisäys tippuu noin **590 miljoonaan** euroon
- Koto-uudistuksen vuoksi valtionosuutta lisätään lisäksi noin 18 miljoonan eurolla, jolloin TE- sekä kotopalveluiden rahoitus yhteensä on noin **607 miljoonaa**

Työikäisen väestön merkitys työllisyysalueelle

Työikäisen väestön ennuste vuoteen 2040

- Keski-Uudenmaan työikäinen väestö kasvoi aneemisesti 2010-luvun alkupuolella, mutta 2020-luvulla kasvu on ollut voimakasta lisääntyneen maan sisäisen ja kansainvälisen muuttoliikkeen takia.
- **Tuleva työikäisen väestön kehitys on käytännössä suoraan sidottu maahanmuuton tasoon.**
  - 2020-luvun tasoisen maahanmuuton jatkuminen riittää ylläpitämään maltillista työikäisten kasvua
  - Maahanmuuton tason lasku alle 2020-luvun keskitason johtaisi taas työikäisen väestön vähenemiseen vuoteen 2040 mennessä.
- Työikäisen väestön kehitystä haastaa sekä eläkeikään siirtyvien ikäkohorttien suuri koko että syntyvyyden lasku, minkä seurauksena työkään siirtyy aiempaa pienempiä ikäkohortteja.

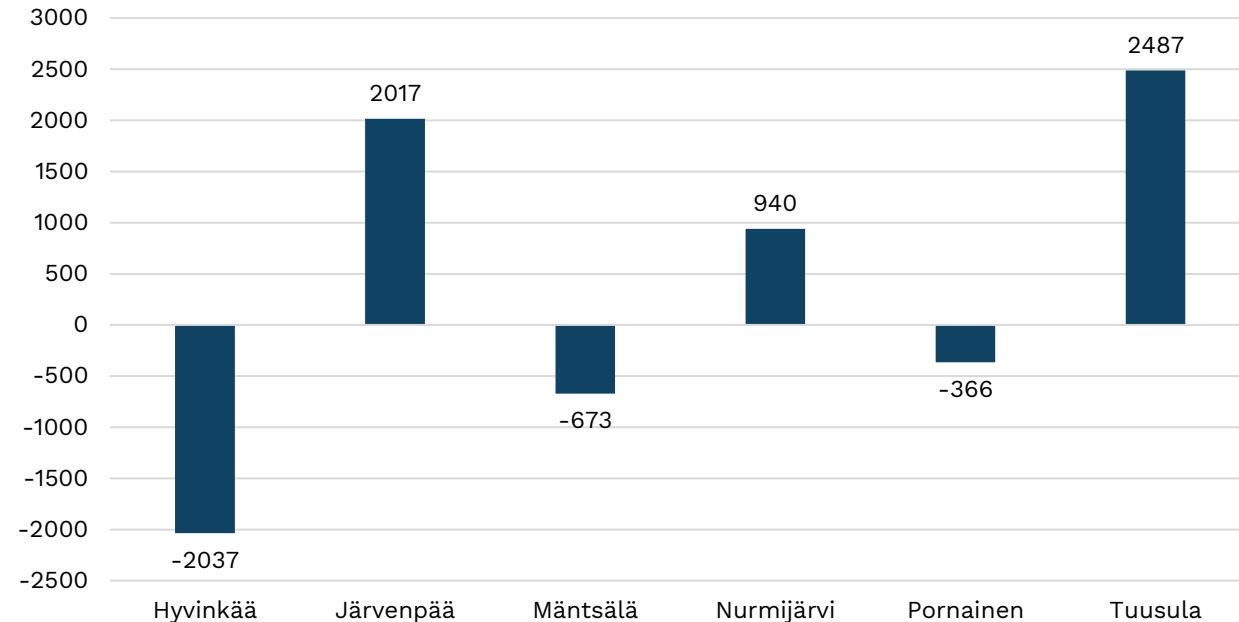
15-64-vuotiaiden kehitys 2010-2040 eri maahanmuuton olettamilla

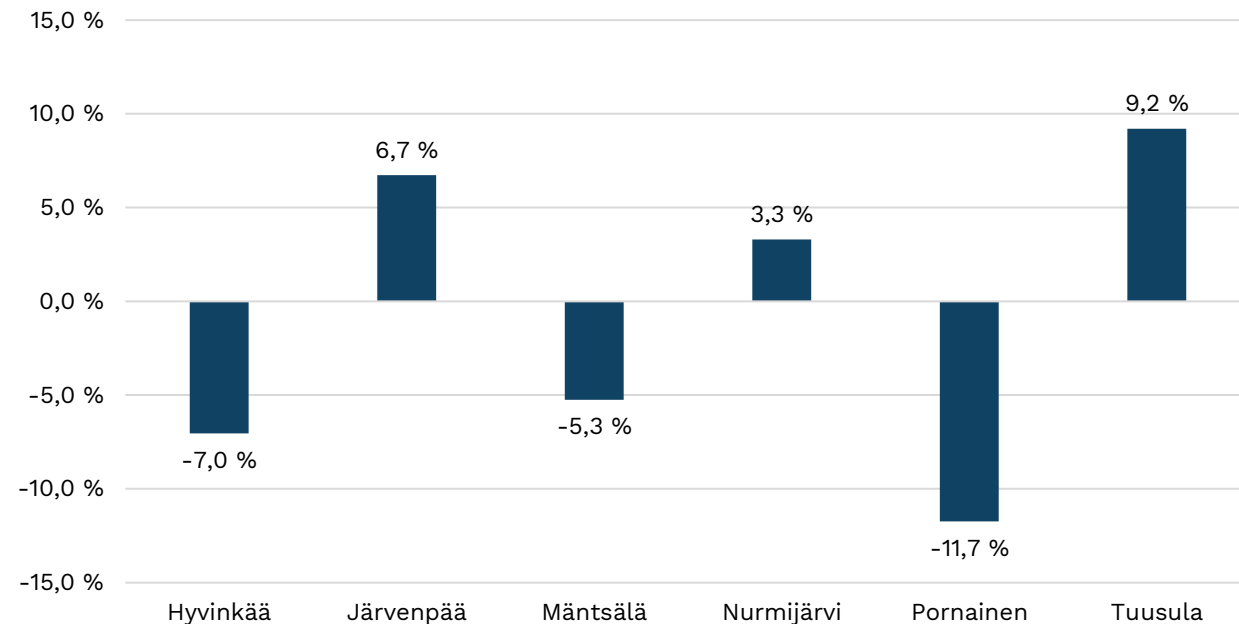
Työikäisen väestön kunnittainen ennuste vuoteen 2040

- **Keski-Uudenmaan työllisyysalueen kuntien väliset erot työikäisen väestön kehityksessä ovat huomattavan suuret**, ja heijastelevat kuntien eriävää asemaa maan sisäisessä ja kansainvälisessä muuttoliikkeessä.
  - **Etenkin Tuusulan, Järvenpään ja Nurmijärven työikäisen väestö kasvaa voimakkaasti.** Järvenpään kasvu perustuu sekä maan sisäiseen että kansainväliseen muuttoliikkeeseen, Nurmijärvellä ja Tuusulassa painotus on vahvemmin maan sisäisessä muuttoliikkeessä.
  - Muissa Keski-Uudenmaan kunnissa työikäinen väestö vähenee. Negatiivista muutosta selittää muuttovoittojen vähäisempi määrä syrjäisemmän sijainnin takia (suhteessa pääkaupunkiseutuun) sekä etenkin Hyvinkään tapauksessa työikäisten vahva painotus iäkkäämpiin ryhmiin.
- Kehityksen seurauksena työllisyysalueen demografiset lähtökohdat eriytyvät tulevien vuosikymmenien aikana.

Työikäisen väestön muutos 2024-2040

Työikäisen väestön muutos 2024-2040 (%)

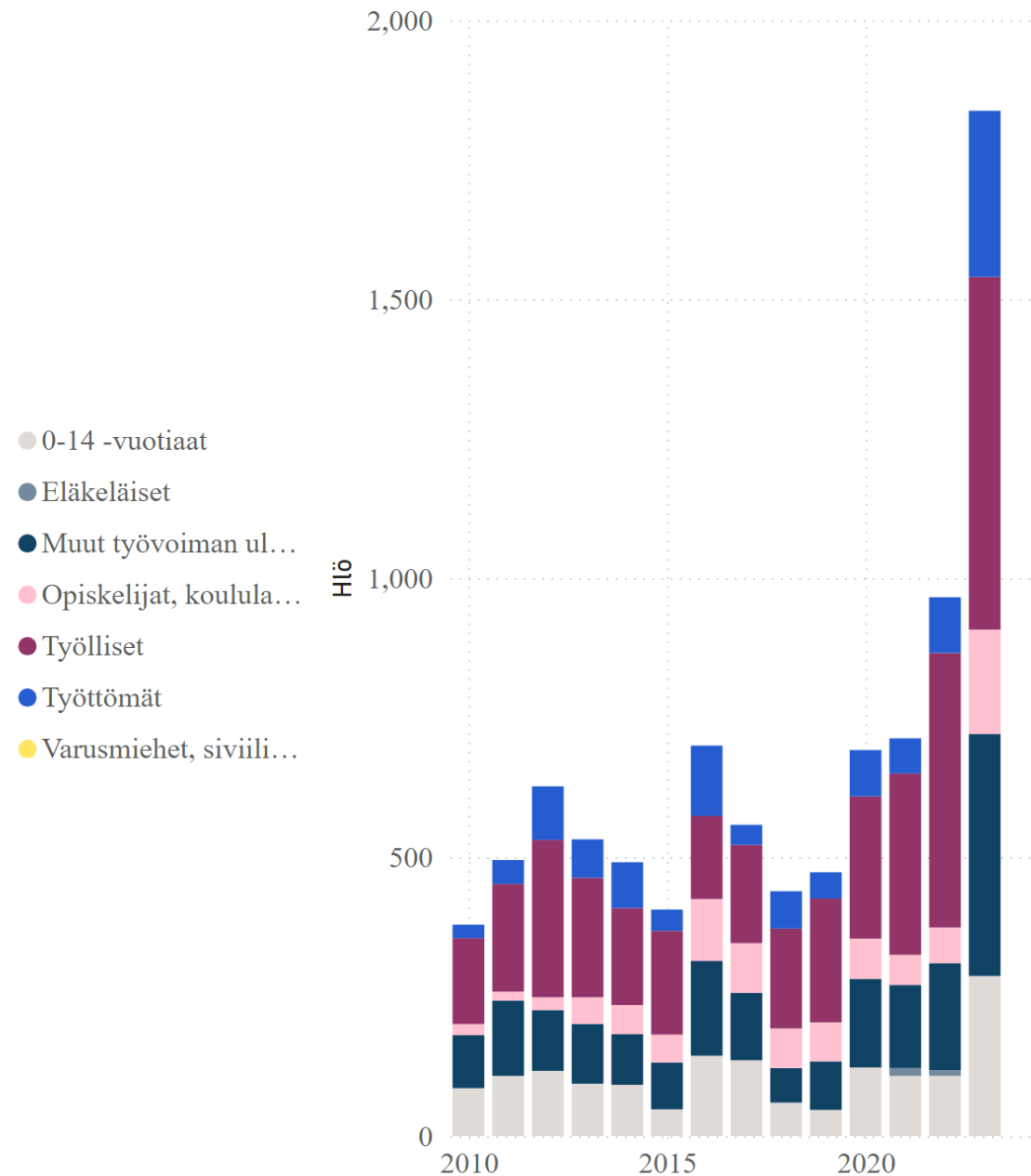

Nettomaahanmuutto toiminnan mukaan

Kuviossa on tarkasteltu nettomaahanmuuttoa toiminnan mukaan vuosien 2010-2023 aikana.

- Muuttoliike ulkomailta on ollut yksi keskeisin Keski-Uudenmaan kasvun väylä. **Seutu sai noin 7 200 henkilöä muuttovoittoa kansainvälisestä muuttoliikkeestä vuosien 2010-2022 aikana.**
- Muun Helsingin seudun tavoin muuttovoitot ulkomailta ovat kasvaneet voimakkaasti 2020-luvulla. **Vuoden 2023 muuttovoitot olivat poikkeavan suuret**, mutta tätä selittää etenkin ukrainalaisten vaikutus.
- Alue sai muuttovoittoa etenkin työllisistä, mutta myös työttömistä ja työvoiman ulkopuolisista.
  - Työllisistä Keski-Uusimaa sai muuttovoittoa **2 200 henkilöä vuosien 2010-2023 aikana.**
  - Työttömistä alue sai **1 100 henkilöä muuttovoittoa**
  - Muista työvoiman ulkopuolisista alue sai **710 henkilöä muuttovoittoa.**
  - Ulkomailta saatujen muuttovoittojen rakenne poikkeaa maan sisäisestä muuttoliikkeestä, josta alue saa muuttovoittoa lähinnä työllisten ryhmästä.

Nettomaahanmuutto* vuosina 2010-2023 pääasiallisen toimen mukaan

Väestönkehityksen osatekijät

Oheisissa taulukoissa on kuvattu tarkasteltavien kuntien väestönmuutosten osatekijöitä vuosina 2010-2024.

- Luonnollinen väestönlisäys on vuosina 2010-2024 kasvattanut väestöä kaikissa muissa tarkasteltavissa kunnissa paitsi Hyvinkäällä. Määrällisesti ja suhteellisesti merkittävintä luonnollinen väestönlisäys on ollut Nurmijärvellä.
- Kuntien välinen nettomuutto on vuosina 2010-2024 kasvattanut väestöä kaikissa muissa tarkasteltavissa kunnissa paitsi Pornaisissa. Merkittävintä kuntien välinen nettomuutto on ollut Järvenpäässä.
- Nettomaahanmuutto on tarkastelujaksolla kasvattanut väestöä kaikissa tarkasteltavissa kunnissa, mutta hyvin vaihtelevin määrin. Merkittävintä nettomaahanmuutto on ollut Hyvinkäällä sekä Järvenpäässä ja vähäisintä Pornaisissa.

2010-2024 yhteensä	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntien välinen nettomuutto	Nettomaahanmuutto	Kokonaismuutos
Hyvinkää	-605	+116	+2 292	+1 777
Järvenpää	+2 177	+4 003	+2 030	+8 158
Mäntsälä	+557	+161	+486	+1 186
Nurmijärvi	+2 530	+1 684	+1 188	+5 398
Pornainen	+238	-360	+17	-110
Tuusula	+1 478	+2 810	+1 204	+5 472

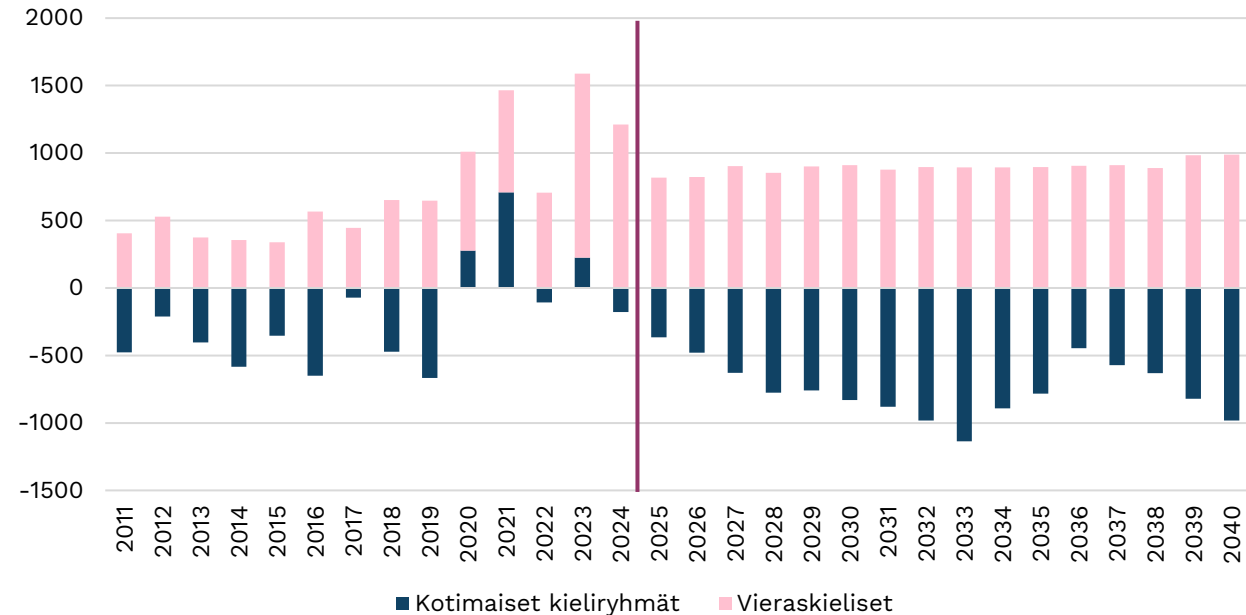
2010-2024 suhteessa väkilukuun	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntien välinen nettomuutto	Nettomaahanmuutto	Kokonaismuutos
Hyvinkää	-1,3	+0,2	+4,9	+3,8
Järvenpää	+4,6	+8,5	+4,3	+17,4
Mäntsälä	+2,7	+0,8	+2,3	+5,7
Nurmijärvi	+5,6	+3,7	+2,6	+12,0
Pornainen	+4,8	-7,3	+0,3	-2,2
Tuusula	+3,5	+6,7	+2,9	+13,0

Lähde: Tilastokeskus, StatFin; muuttoliike

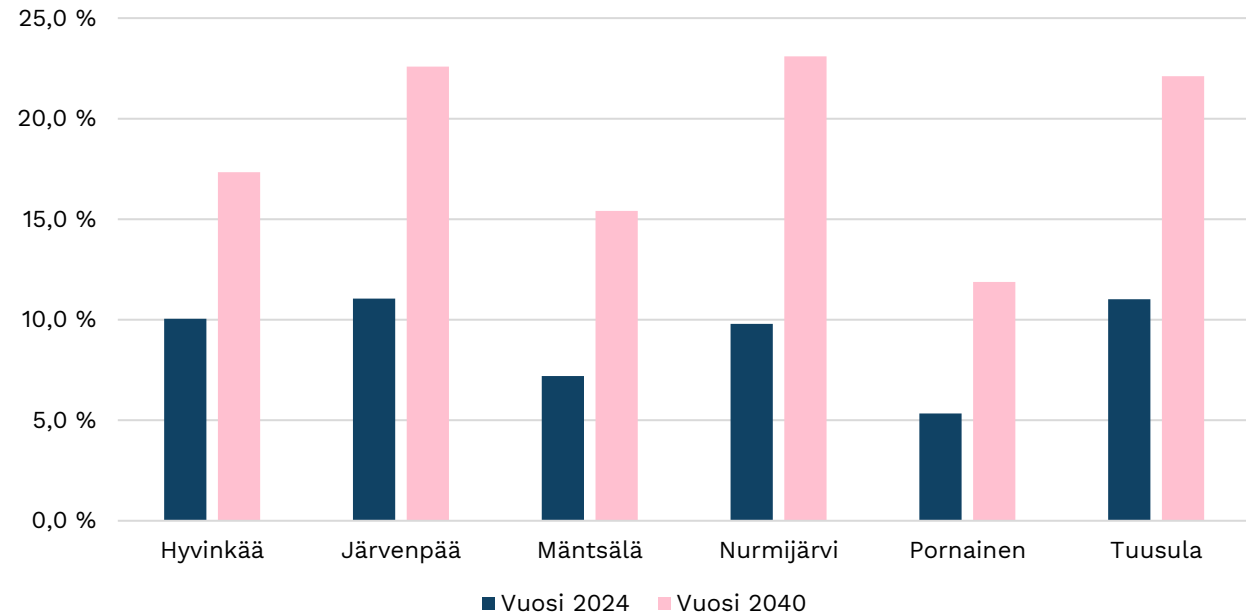
Työikäisen väestön kehitys kieliryhmittäin 2011-2040

- **Koska työikäisen väestön kasvu nojaa täysin maahanmuuttoon, kasvaa etenkin vieraskielisten työikäisten määrä voimakkaasti.** Tätä kasvua korostaa myös osan alueen kuntien muuttovoitot pääkaupunkiseudulta muuttavista vieraskielisistä.
  - Kaikki kasvu työikäisten määrässä tapahtuu vieraskielisten ryhmässä. **Vieraskielisten työikäisten määrä kasvaa vuoteen 2040 mennessä noin 15 500 henkilöllä Keski-Uudellamaalla,** kun taas kotomaisten kieliryhmien koko pienentyy noin 12 000 henkilöllä.
- **Kaikissa alueen kunnissa vieraskielisten osuus työikäisistä korostuu huomattavasti.** Järvenpäässä, Tuusulassa ja Nurmijärvellä yli viidesosa työikäisistä olisi vieraskielisiä vuonna 2040. Mäntsälässä, Hyvinkäällä ja Pornaisissa vieraskielisten osuus on hieman matalampi vuonna 2040, mutta kaikissa alueen kunnissa vähintään 10 prosentti työikäisistä on vieraskielisiä vuonna 2040.

Työikäisen väestön kehitys kieliryhmittäin 2010-2040

Vieraskielisten osuus työikäisistä vuosina 2024 ja 2040

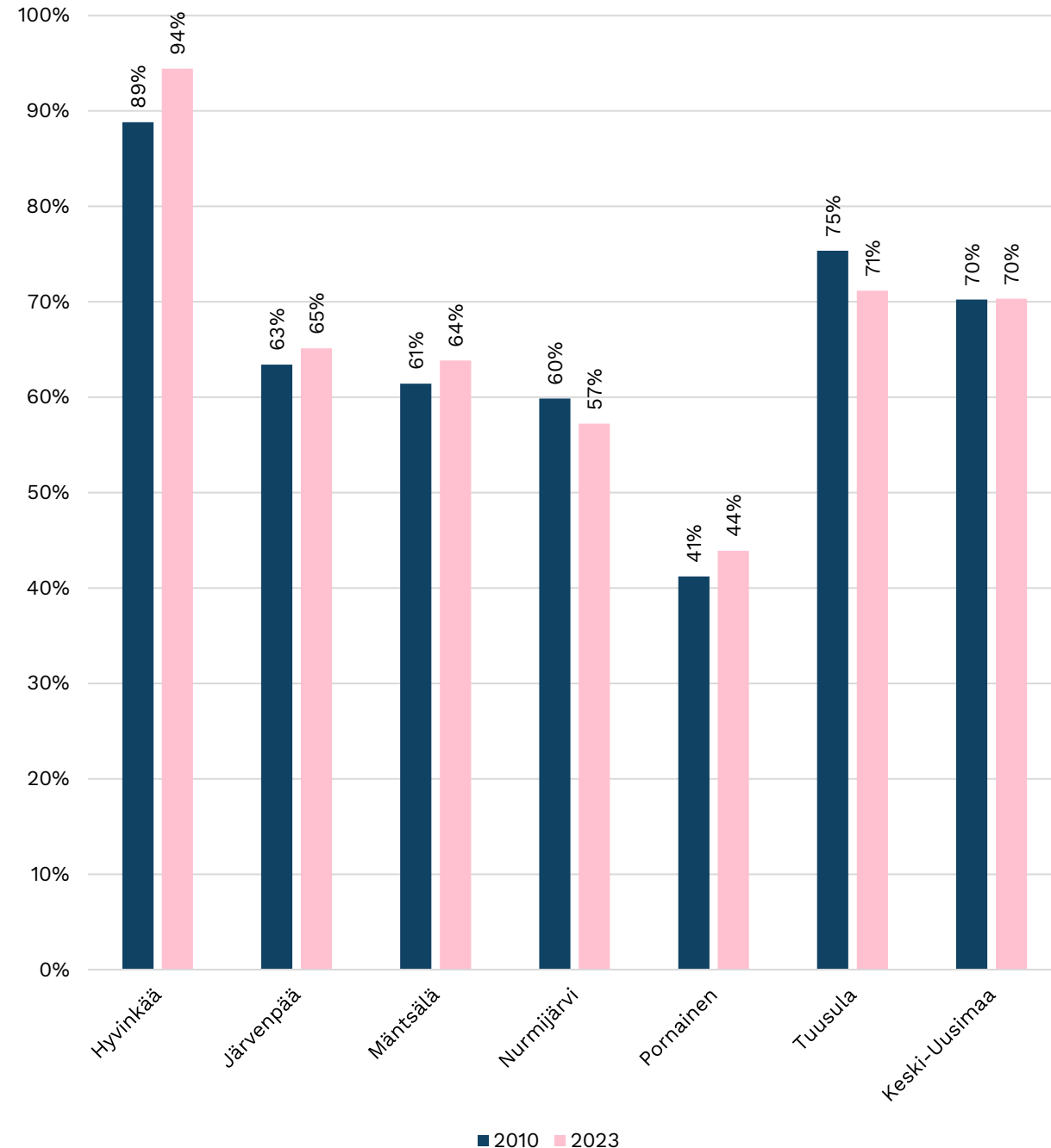
Työllisyysalueen työpaikkarakenne ja – kehitys toimialoittain

Työpaikkaomavaraisuus

Kuviossa on tarkasteltu Keski-Uudenmaan työpaikkaomavaraisuutta vuosina 2010 ja 2023.

- **Työpaikkaomavaraisuus kertoo alueen työllisten ja työpaikkojen suhteen**, jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100 % alueella on enemmän työpaikkoja kuin alueella asuu työllisiä.
- **Keski-Uusimaa on hyvin riippuvainen muun maan työpaikoista:** alueen työpaikkaomavaraisuus on vain 70 prosenttia. Alue on riippuvainen etenkin pääkaupunkiseudun työpaikoista.
- **Työpaikkaomavaraisuus vaihtelee merkittävästi kunnittain.** Hyvinkää on lähes työpaikkaomavarainen, kun taas esimerkiksi Pornaisten työpaikkaomavaraisuus on maan matalimpia.
- Alueen työpaikkaomavaraisuus ei ole juuri muuttunut vuosien 2010-2023 aikana, vaikka työpaikkojen ja väestöpohjan koko onkin muuttunut.

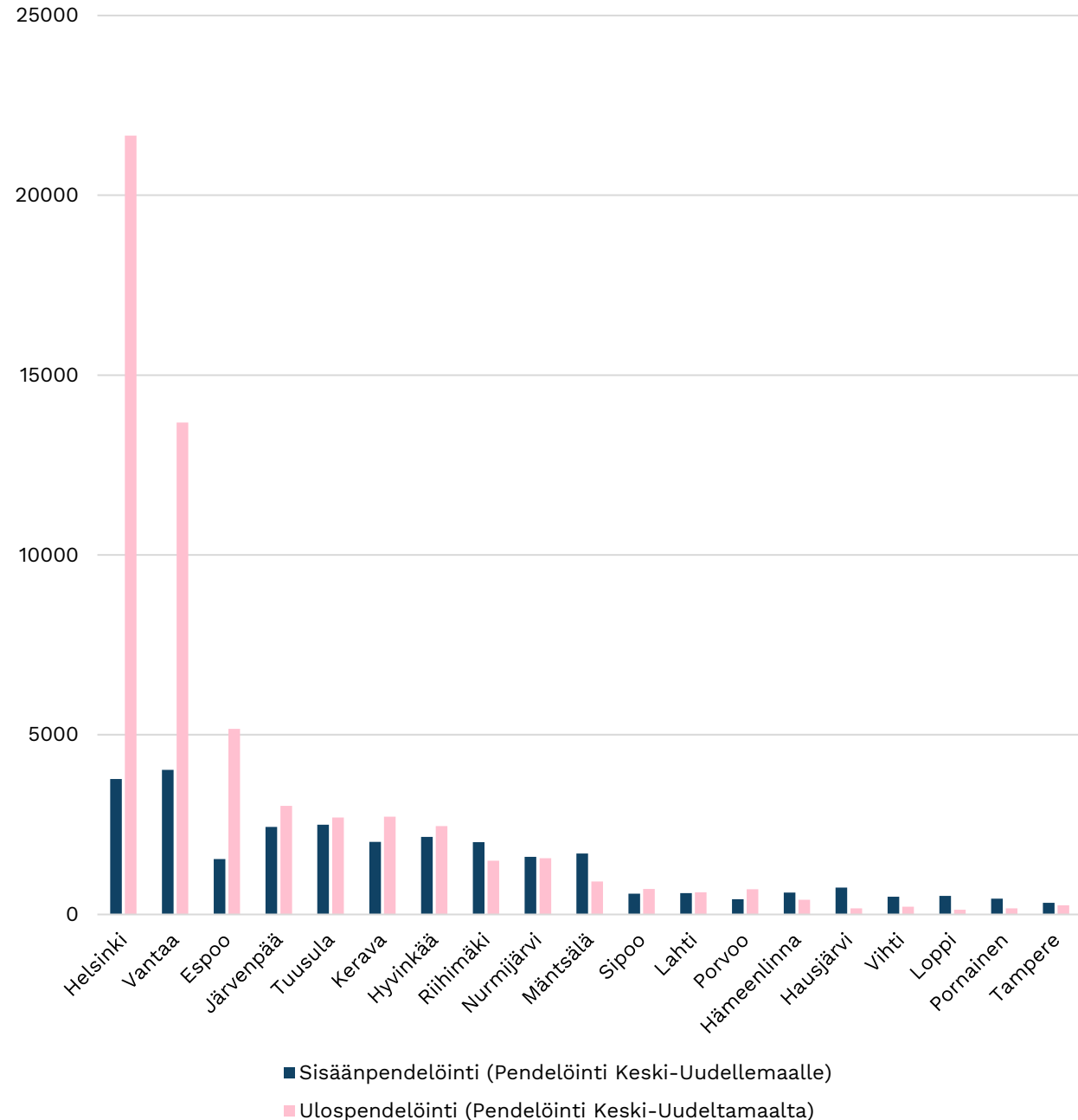
Työpaikkaomavaraisuus vuosina 2010 & 2023

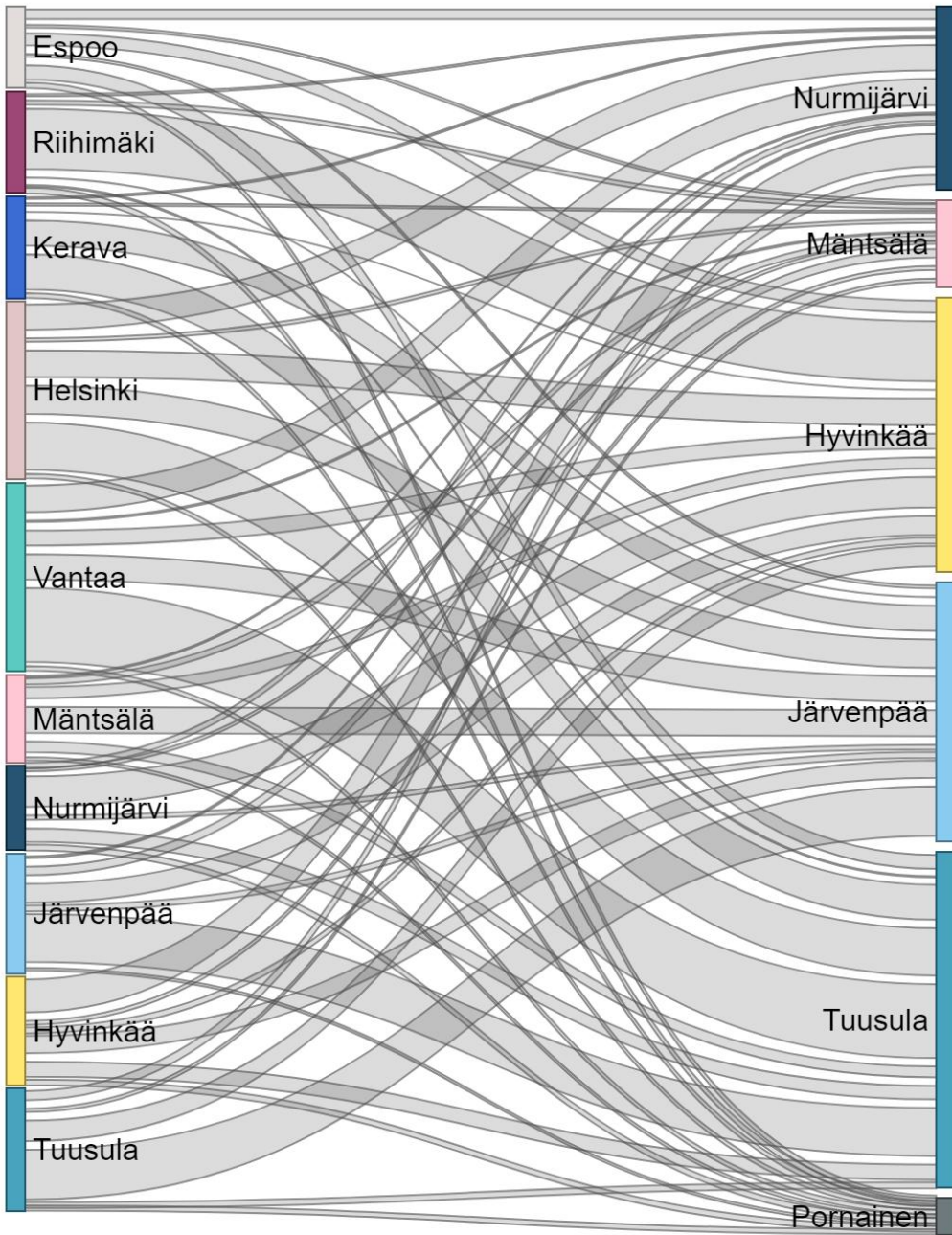
Pendelöinti suunnan mukaan

Kuviossa on Keski-Uudenmaan pendelöintiä suunnan mukaan vuonna 2023. Pendelöinnillä viitataan kuntarajat ylittävään työssäkäyntiin.

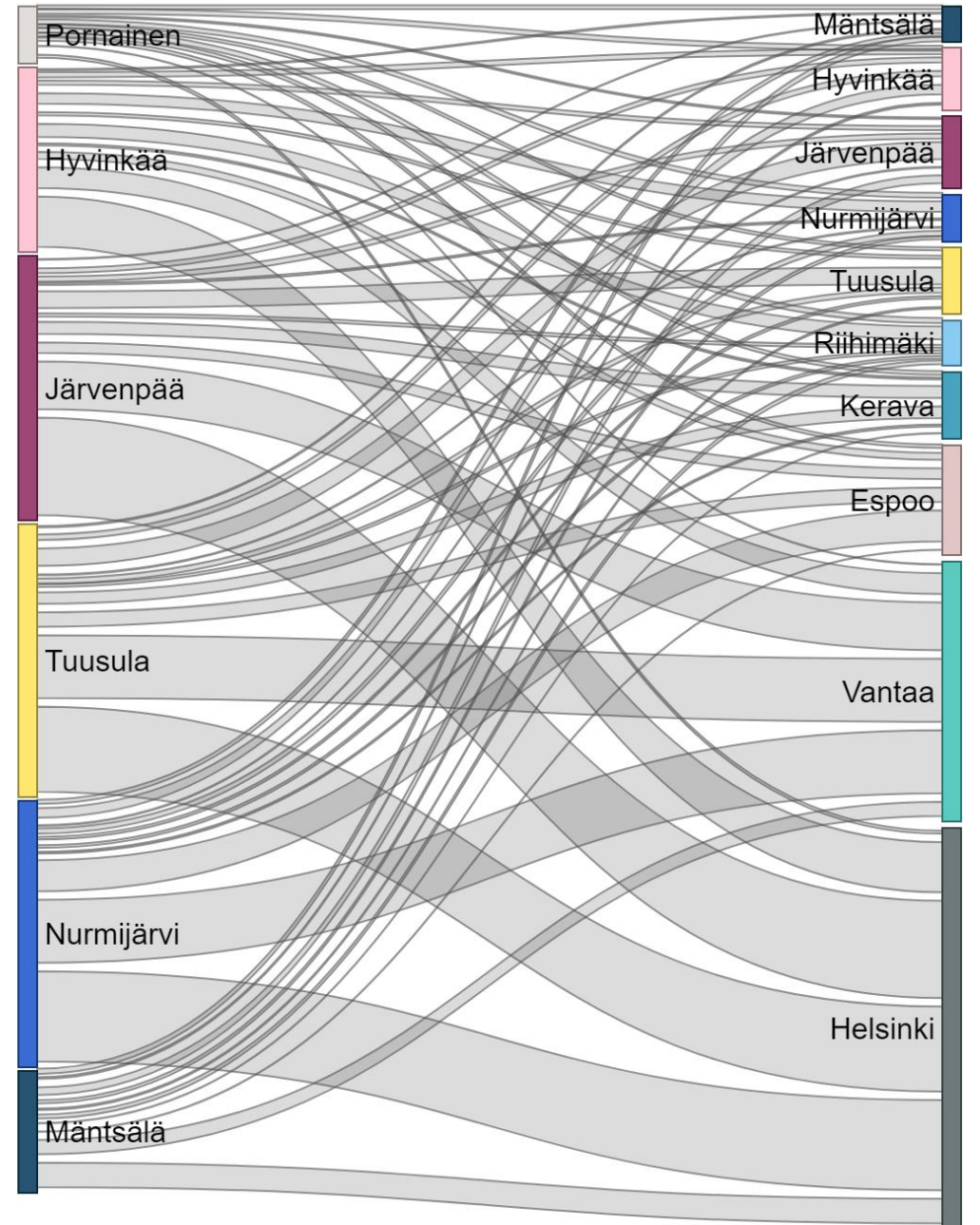
- Suuri riippuvuus työllisyysalueen ulkopuolisista työpaikoista vaatii suurta pendelöintiä alueen kunnista muuhun maahan.
- **Keski-Uudenmaan työllisistä 61 600 työskentelee kotikuntansa ulkopuolella**, joista 50 000 työskentelee Keski-Uudenmaan ulkopuolella.
  - Ylivoimaisesti merkittävin pendelöinnin kohde on Helsinki, joskin myös Vantaan merkitys on suuri. Espoon sekä pääradan muiden kuntien merkitys on myös kohtuullinen.
- **Keski-Uudellemaalle pendelöi 32 600 henkilöä**, joista 22 000 Keski-Uudenmaan kuntien ulkopuolelta. Alueelle pendelöidään etenkin pääradan varrelta sekä Pääkaupunkiseudulta.

Top 10 sisäänpendelöintikuntaa

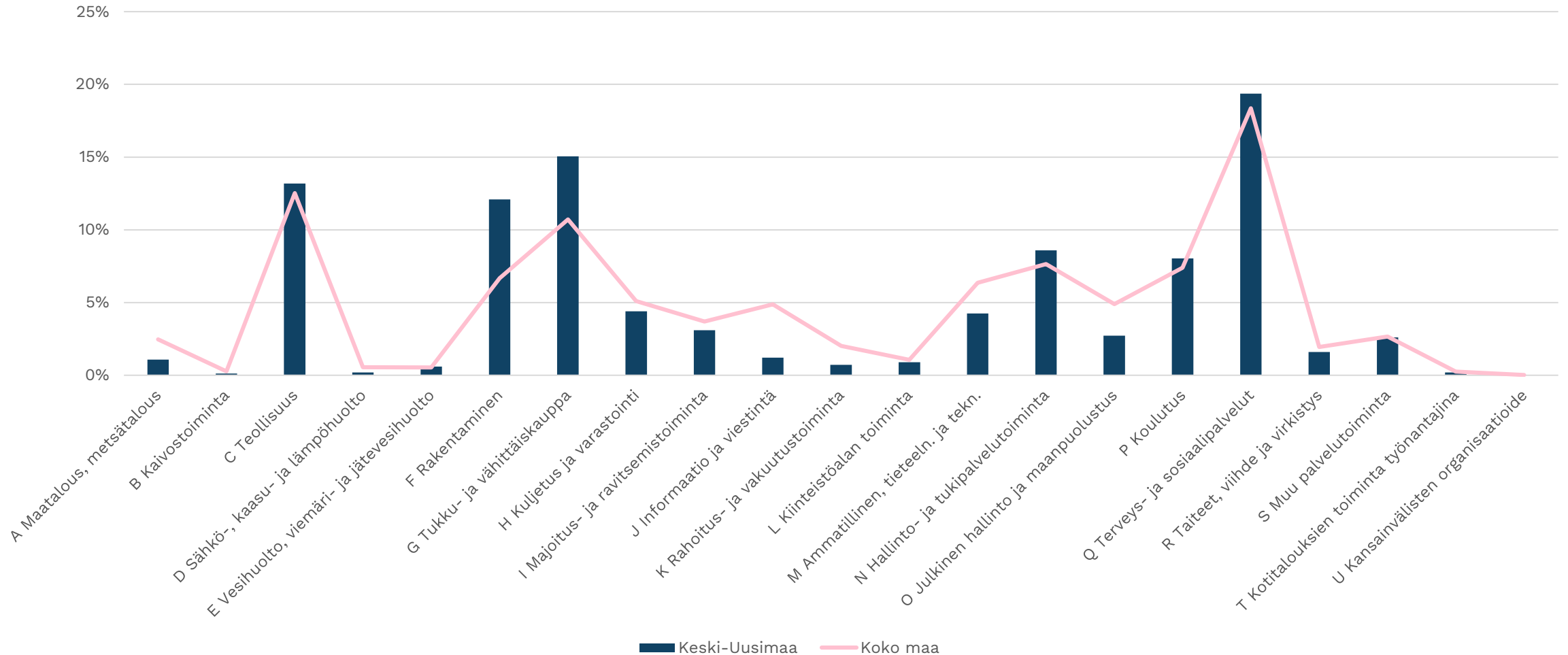

Top 10 ulospedelöintikuntaa

Keski-Uudenmaan työpaikkarakenne (aloittainen osuus kaikista työpaikoista)

Toimialoittainen osuus kaikista työpaikoista vuonna 2023

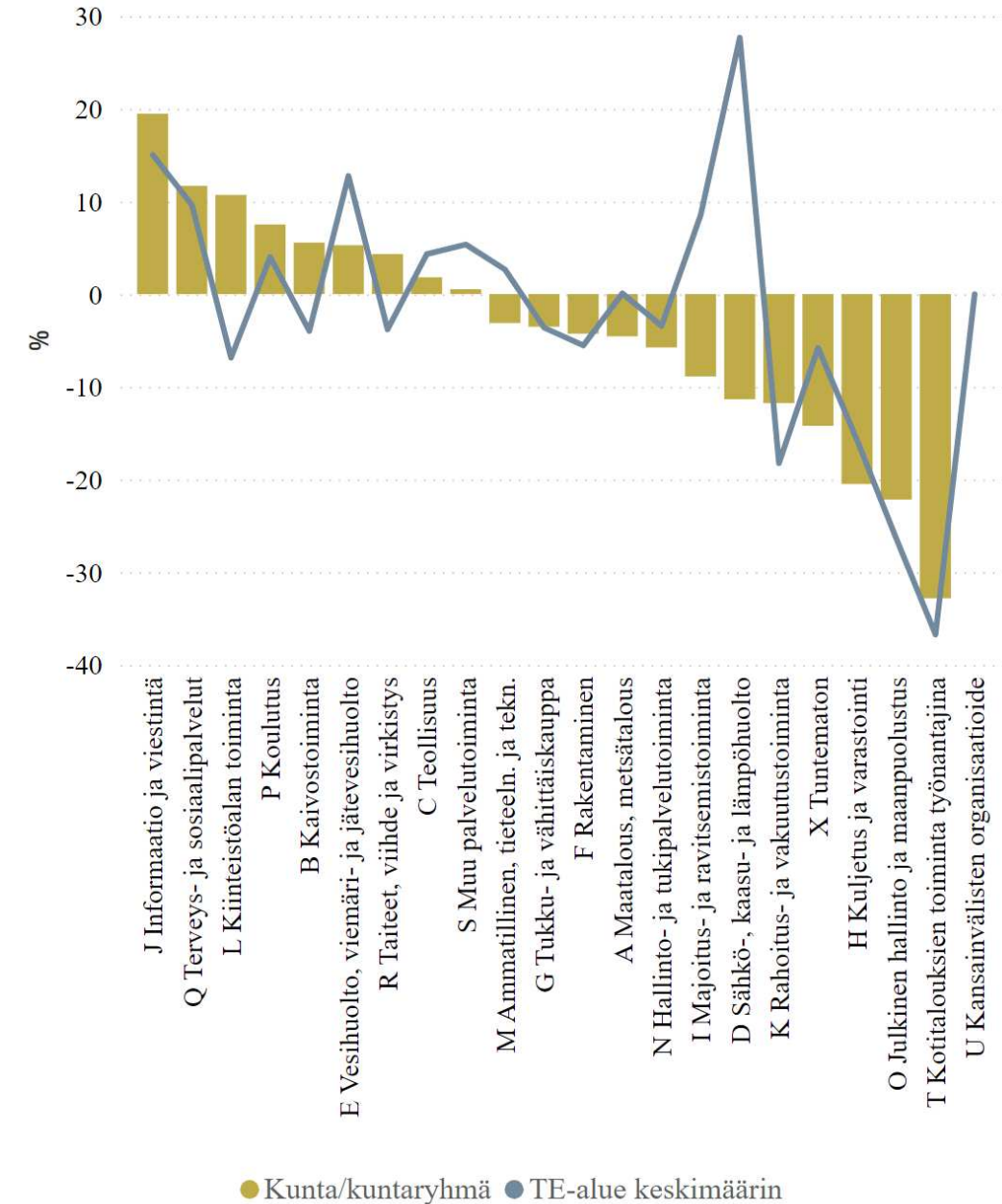

Työpaikkakehitys toimialoittain 2019-2023

Kuviossa on Keski-Uudenmaan eri toimialojen suhteellista työpaikkakehitystä vuosien 2019-2023 aikana.

- **Keski-Uudenmaan työpaikkojen määrä väheni noin 670 kappaleella vuosien 2019-2023 aikana.** Kehityksessä oli kuitenkin hyvin suurta toimialoittaista eroavaisuutta.
- **Suhteellisesti mitattuna etenkin informaation ja viestinnän alojen työpaikkojen määrä kasvoi voimakkaasti.** Myös sote-alan, kiinteistöalan sekä koulutuksen työpaikkojen suhteellinen kehitys oli vahvaa. **Työpaikkojen määrällä mitattuna etenkin sote-alan työpaikkojen määrä kasvoi voimakkaasti (+1 350 työpaikkaa).**
- Työpaikkakehitys oli määrällisesti mitattuna erityisen heikkoa tukku- ja vähittäiskaupan, kuljetuksen ja varastoinnin sekä rakentamisen aloilla.

Työpaikkojen määrän muutos vuosina 2019-2023 toimialoittain

Työpaikkakehitys toimialoittain 2019- 2023

Kuviossa on tarkasteltu kunnittain toimialoittaista työpaikkakehitystä vuosien 2019-2023 aikana.

- Työpaikkojen määrä kasvoi Järvenpäässä (+380 työpaikkaa) ja Hyvinkäällä (+16 työpaikkaa) vuosien 2019-2023 aikana. Työpaikkojen määrä väheni sen sijaan Tuusulassa (-600 työpaikkaa), Nurmijärvellä (-300 työpaikkaa), Mäntsälässä (-284 työpaikkaa) ja Pornaisissa (-52 työpaikkaa).
- Alkutuotannon työpaikkojen määrä kasvoi Hyvinkäällä ja Järvenpäässä sekä pysyi samana Nurmijärvellä, mutta laski Mäntsälässä, Pornaisissa ja Tuusulassa vuosien 2019-2023 aikana.
- Jalostuksen työpaikkojen määrä kasvoi Nurmijärvellä ja Järvenpäässä, mutta laski Tuusulassa, Mäntsälässä, Hyvinkäällä ja Pornaisissa.
- Palvelualojen työpaikkojen määrä kasvoi Järvenpäässä ja Hyvinkäällä, mutta laski Nurmijärvellä, Tuusulassa, Mäntsälässä ja Pornaisissa. Etenkin sote-sektorin kasvu oli suurta.

Lähde: Tilastokeskus, StatFin; työssäkäynti

Toimiala	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornainen	Tuusula
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	+5	+3	-20	0	-16	-6
B Kaivostoiminta ja louhinta	+4	0	-2	-2	0	+4
C Teollisuus	+223	+180	+10	-10	+3	-250
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto	0	+1	-35	+8	0	+10
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto	+6	+13	-27	-1	+1	+28
F Rakentaminen	-267	-110	-136	+147	-8	+16
G Tukku- ja vähittäiskauppa	-144	-159	+9	+7	-6	-72
H Kuljetus ja varastointi	-7	-30	-163	-464	+5	-95
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	-23	-70	+13	-27	+12	-106
J Informaatio ja viestintä	+15	+80	+11	+2	-1	+24
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	-54	+10	0	-10	-3	-7
L Kiinteistöalan toiminta	+19	+13	+2	+34	-9	-1
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	-208	+26	-15	+76	+5	+25
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	-94	-37	-58	-66	+13	-107
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus	+54	-190	-191	-129	-9	-51
P Koulutus	+70	+142	+34	+71	-21	+77
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	+524	+496	+346	+55	-22	-54
R Taiteet, viihde ja virkistys	+13	+26	-5	+20	-14	+4
S Muu palvelutoiminta	-38	+32	-29	+25	+9	+10
T Kotitalouksien toiminta työnantajina	-18	-22	-15	-5	-2	-2
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0	0	0
X Tunteamaton	-64	-25	-13	-31	+11	-43
Yhteensä	+16	+379	-284	-300	-52	-596

Alkutuotanto = A
Jalostus = B-F
Palvelut = G-U

Keski-Uudenmaan työllisyysalueen yrityskanta

Keski-Uudenmaan työllisyysalueen yritykset

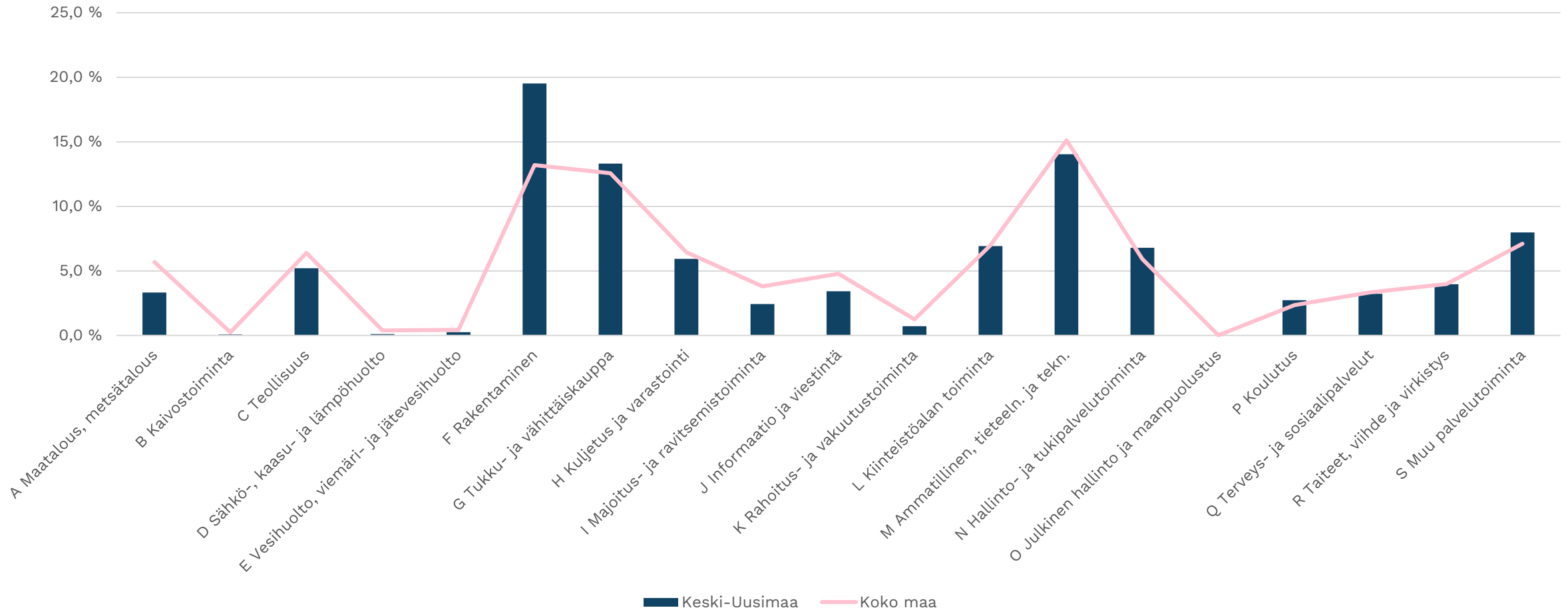
Taulukossa on esitetty alueen yrityskannan avainlukuja 2020-luvulta.

- **Työllisyysalueella toimi hieman alle 16 000 yritystä vuonna 2024.** Alueella asuvaan työikäiseen väestöön suhteutettuna työllisyysalueen yrityskanta on maan keskitasoa suurempi – huolimatta työpaikkojen suhteellisen vähäisestä määrästä.
- **2020-luvulla alueella aloitti toimintansa 7 600 yritystä ja toimintansa lopetti 5 200 yritystä.** Sekä yritysten aloitusten määrä että lopetusten määrä on työikäisen väestön määrään suhteutettuna maan keskitasoa suurempaa.

		Keski-Uusimaa	Koko maa
Määrä	Aloittaneet yritykset 2020-luvulla	7642	217236
	Lopettaneet yritykset 2020-luvulla	5226	148182
	Nettoperustanta yritykset 2020-luvulla	2416	69054
	Yrityskanta vuonna 2024	15942	467579
1 000 työikäistä kohden	Aloittaneet yritykset 2020-luvulla	15,0	12,7
	Lopettaneet yritykset 2020-luvulla	10,3	8,6
	Nettoperustanta yritykset 2020-luvulla	4,8	4,0
	Yrityskanta vuonna 2024	31,4	27,3

Keski-Uudenmaan yrityskannan rakenne (aloittainen osuus kaikista työpaikoista)

Yrityskannan rakenne toimialoittain (alan yritysten osuus kaikista yrityksistä) vuonna 2023

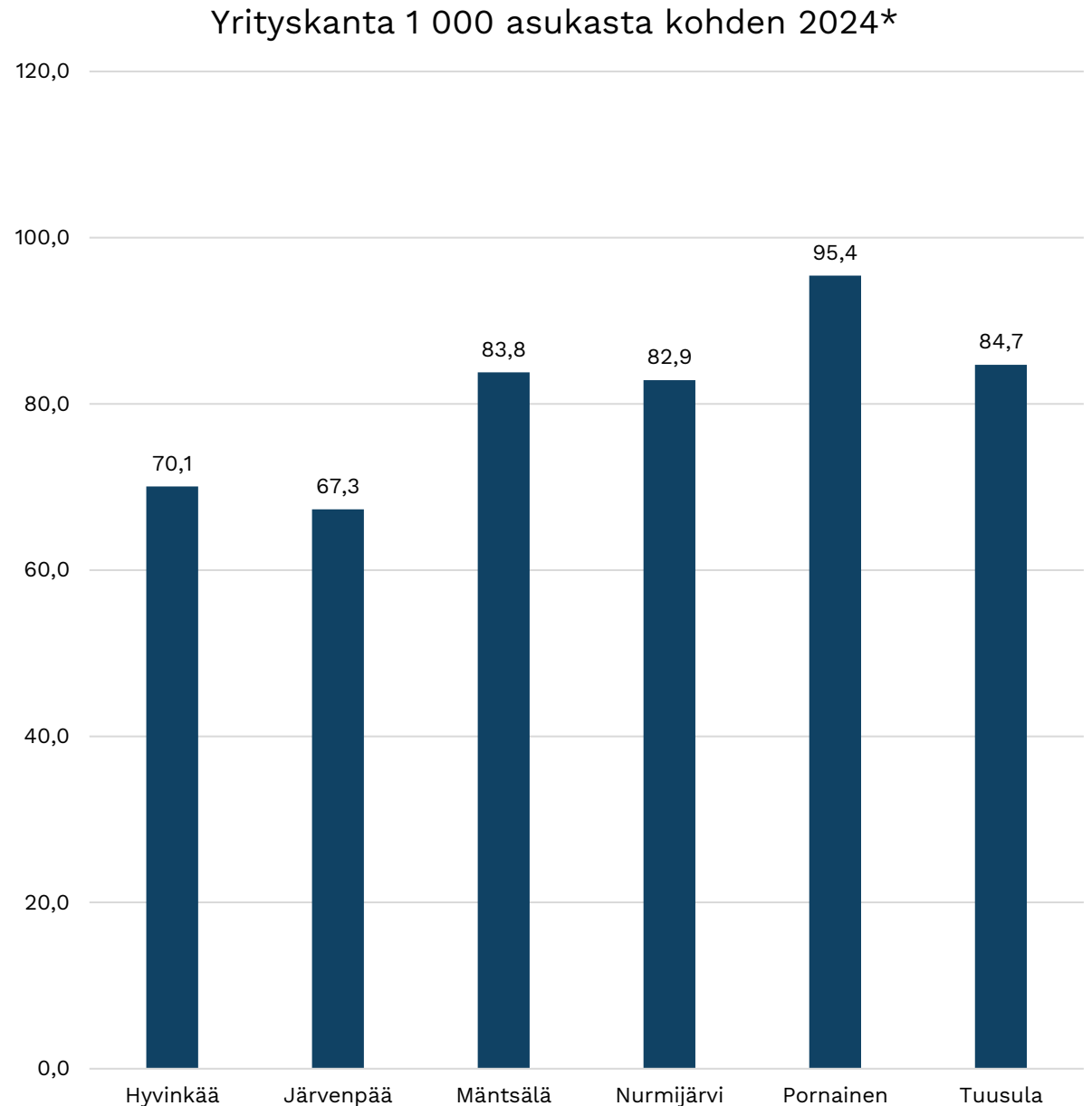

Yrityskanta 1 000 asukasta kohden 2024*

Kuviossa on tarkasteltu Keski-Uudenmaan työllisyysalueen kuntien yrityskantaa suhteessa väkilukuun vuonna 2024.

- Yrityskanta asukasmäärän suhteutettuna vaihteli varsin paljon tarkastelussa olevissa kunnissa vuonna 2024. 1 000 asukasta kohden laskettuna yrityskanta oli selvästi suurin Pornaisissa (95,4).
- Yrityksiä oli väestöpohjaan suhteutettuna merkittävästi myös Tuusulassa (84,7), Mäntsälässä (83,8) ja Nurmijärvellä (82,9).
- Järvenpäässä (70,1) ja Hyvinkäällä (70,1) yritysten määrä suhteessa väkilukuun oli selvästi vähäisempi.
- Eroja selittää etenkin maatalousyritysten painoarvo. Alueen kuntien yrityskanta on suhteellisen suuri maan keskiarvoon verrattuna.

Lähde: Tilastokeskus, StatFin; aloittaneet ja lopettaneet yritykset

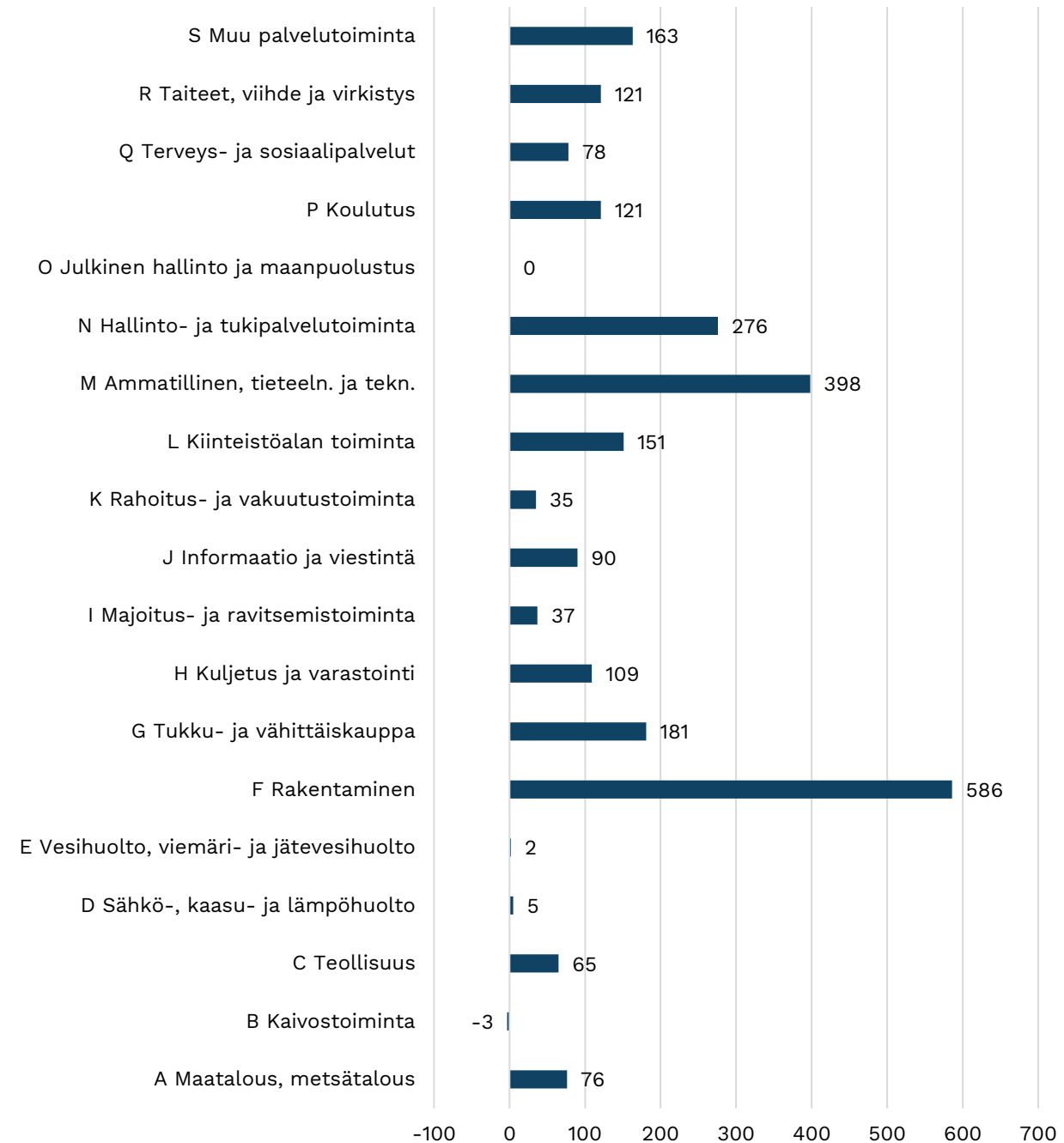
*Vuoden kolmen ensimmäisen kvartaalin keskiarvo

Yrityskannan kehitys toimialoittain

Kuviossa on Keski-Uudenmaan yrityskannan kehitystä toimialoittain vuosien 2019-2024 aikana. Seuraavalla dialla on kuvattu aloittaneita ja lopettaneita yrityksiä toimialoittain samalla ajanjaksolla.

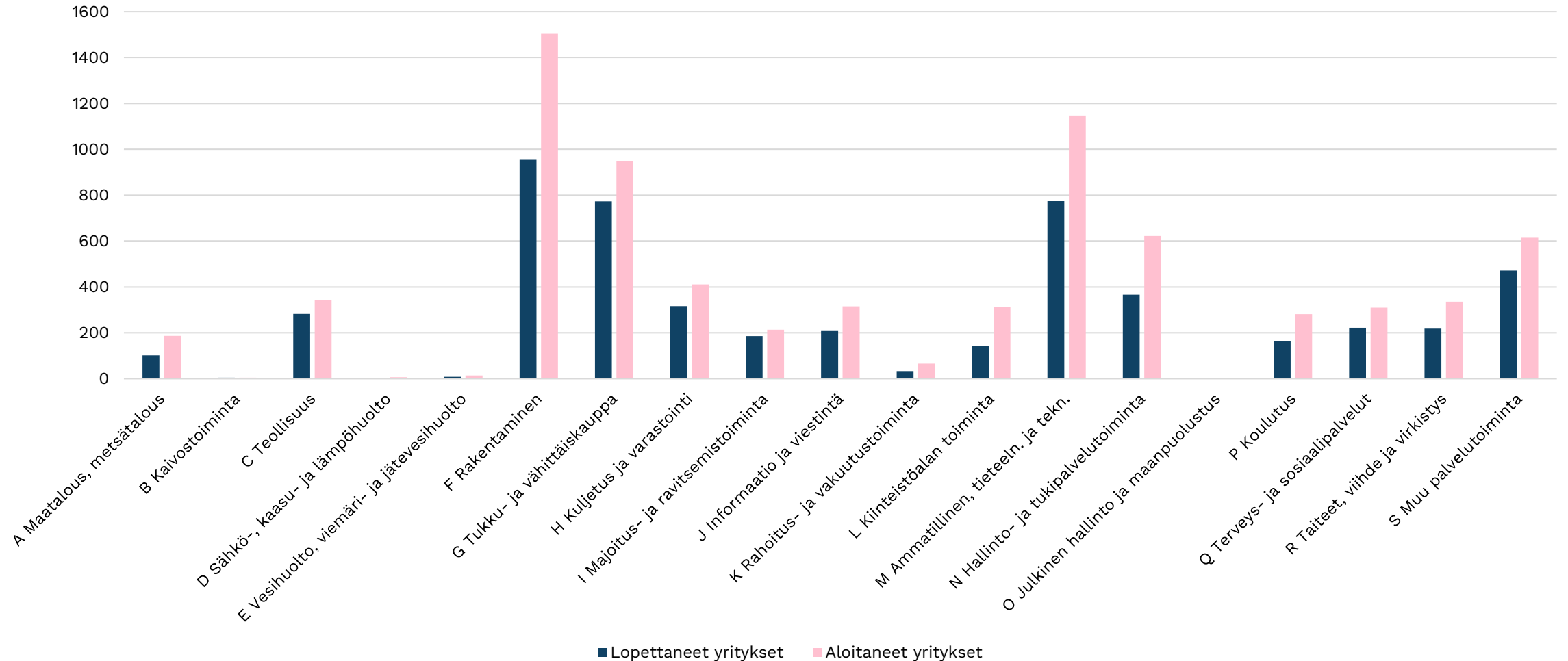
- Vaikka Keski-Uudenmaan työpaikkojen määrä väheni vuosien 2019-2024 aikana, **yrityskanta kasvoi jopa 2 500 yrityksellä eli 18,5 prosentilla.** Kasvu oli maan keskitasoa nopeampaa.
- Yritysten määrä kasvoi lähes kaikilla toimialoilla. **Määrällinen kasvu oli erityisen suurta rakentamisen, ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan sekä hallinto- ja tukipalvelutoimintojen alalla.** Samoilla aloilla myös aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten määrä oli suuri.
- Suurimmalla osalla aloja kasvu oli kuitenkin merkittävää.

Yritysten määrän muutos 2019-2024

Keski-Uudenmaan aloittaneet ja lopettaneet yritykset 2019-2024

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset vuosien 2019-2024 aikana

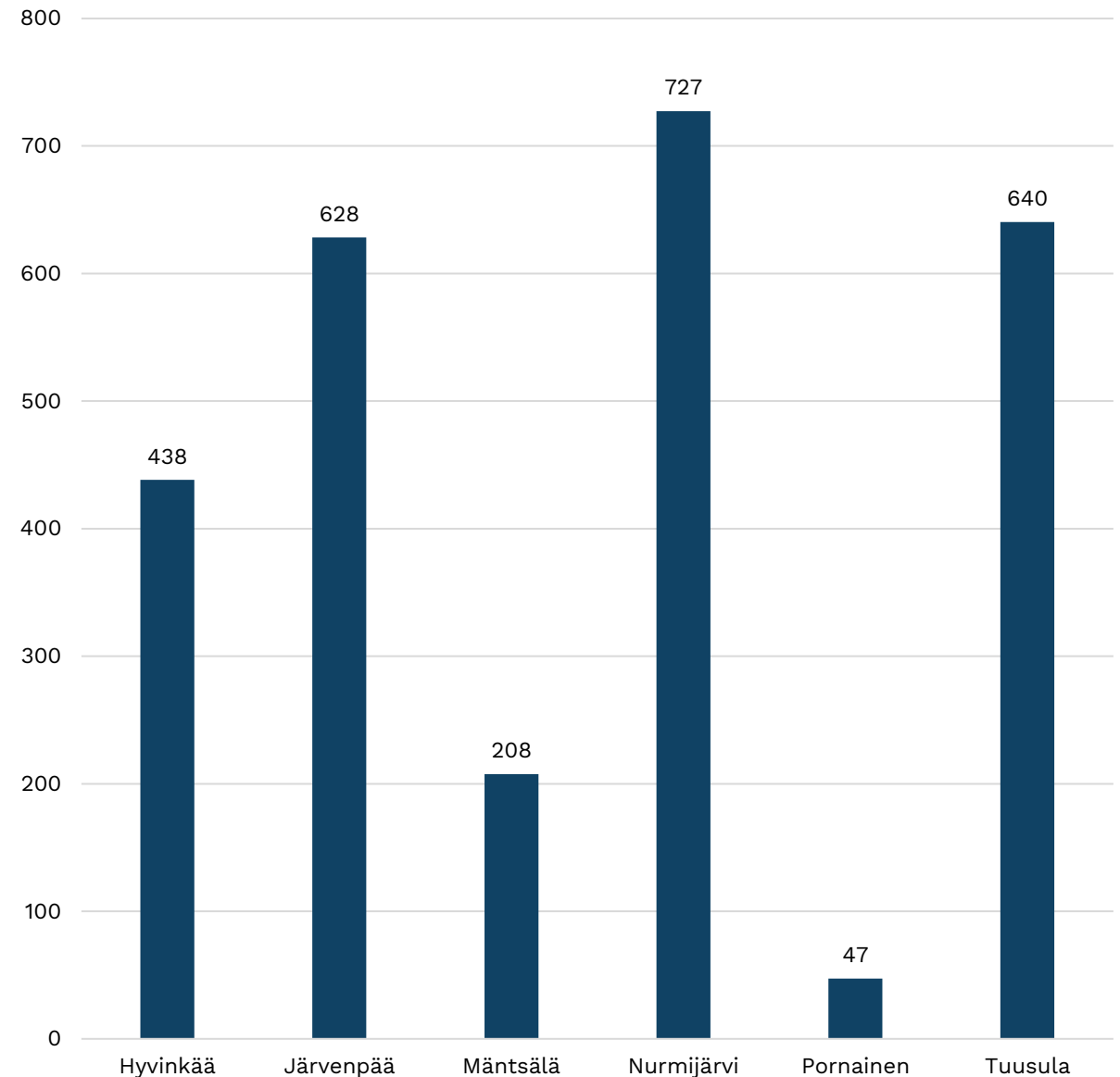
Yritysten määrän muutos 2019-2024*

Kuviossa on tarkasteltu yritysten määrän kehitystä vuosien 2019-2024 aikana Keski-Uudenmaan työllisyysalueen kunnissa.

- Yritysten määrän kehitys oli kaikissa tarkastelussa olevissa kunnissa kasvavaa vuosien 2019-2024* aikana. Kasvun voimakkuudessa oli kuitenkin selkeitä eroja tarkastelussa olevien kuntien välillä.
  - Eniten kasvua tapahtui määrällisesti Nurmijärvellä (+727 yritystä), Tuusulassa (+640 yritystä) ja Järvenpäässä (+628 yritystä) vuosien 2019-2024* aikana.
  - Yritysten määrä kasvoi vähiten Pornaisissa (+47 yritystä), Mäntsälässä (+208 yritystä) ja Hyvinkäällä (+438 yritystä) ajanjakson aikana.
- **Yrityskanta on kasvussa kaikissa Keski-Uudenmaan kunnissa!**

Lähde: Tilastokeskus, StatFin; aloittaneet ja lopettaneet yritykset

Yritysten määrän muutos 2019-2024*

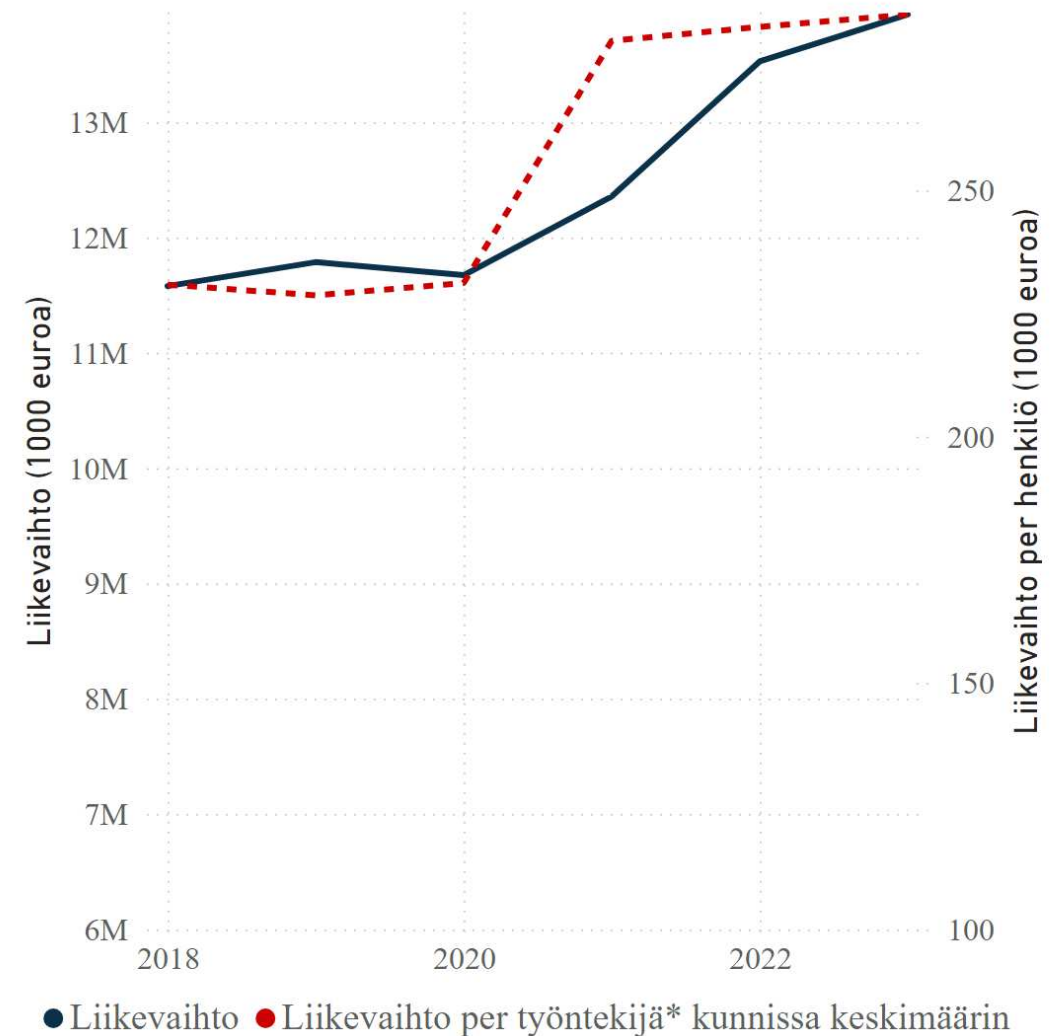

*Vuoden kolmen ensimmäisen kvartaalien keskiarvon muutos

Yritysten liikevaihdon kehitys vuosien 2018-2023

Kuviossa on tarkasteltu yritysten liikevaihdon kehitystä Keski-Uudellamaalla vuosien 2019-2023 aikana yhteensä euroina sekä per työntekijä.

- **Keski-Uudenmaan yritysten liikevaihto kasvoi voimakkaasti vuosien 2018-2023 aikana** (n. 11,5 miljardista noin 14 miljardiin euroon). Kasvu ajoittui kuitenkin etenkin vuosiin 2020-2023, vuosien 2018-2020 kehitys oli heikkoa.
- **Liikevaihdon kehitys per työntekijä oli suhteellisesti mitattuna vastaavaa.** Työntekijää kohden liikevaihto kasvoi etenkin vuosien 2020-2021 välillä; tätä ennen ja tämän jälkeen liikevaihdon kasvu per henkilö oli heikkoa.

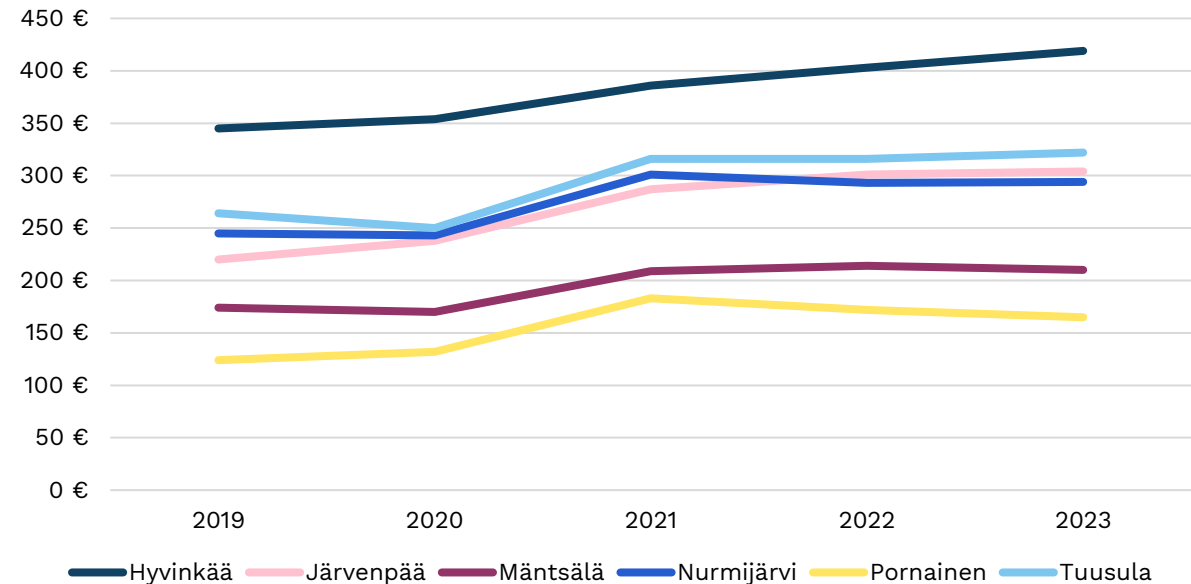

Yritysten toimipaikkojen liikevaihto/henkilö 2019-2023

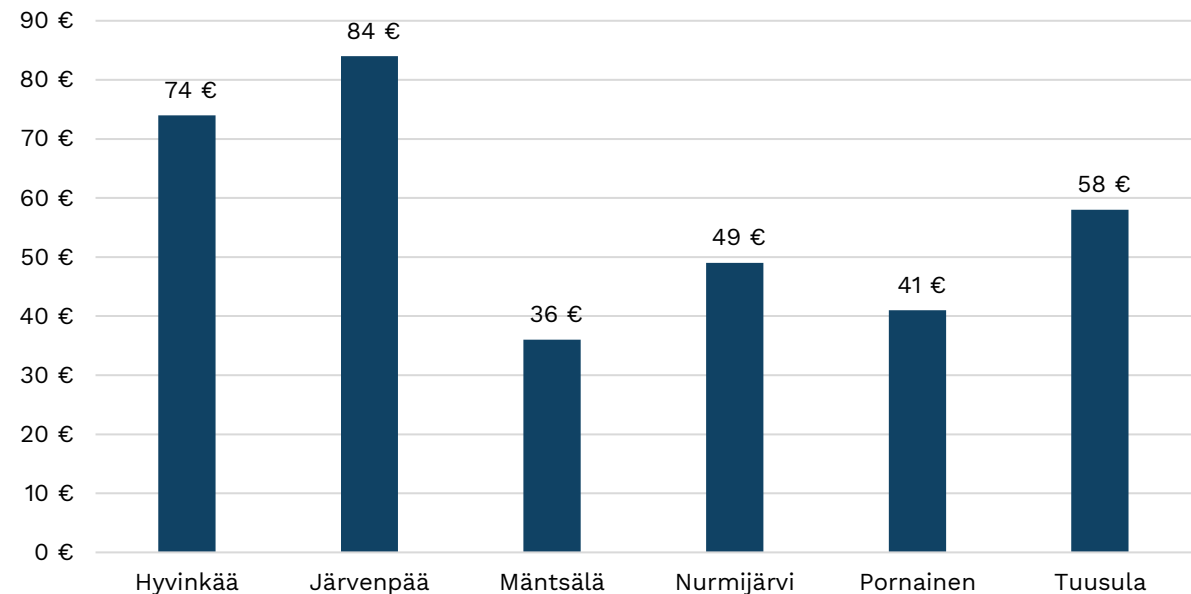
- Yritysten toimipaikkojen liikevaihto henkilöä kohden vaihteli merkittävästi tarkastelussa olevien kuntien välillä vuonna 2023.
- Liikevaihto henkilöä kohden oli korkein Hyvinkäällä (419 000 €), Tuusulassa (322 000 €) ja Järvenpäässä (304 000 €).
- Liikevaihto henkilöä kohden oli alhaisin Pornaisissa (165 000 €), Mäntsälässä (210 000 €) ja Nurmijärvellä (294 000 €).
- Yritysten toimipaikkojen liikevaihto henkilöä kohden kasvoi kaikissa tarkastelussa olevissa kunnissa vuosien 2019-2023 aikana.
- Kasvua tapahtui määrällisesti eniten Järvenpäässä (+84 000 €), Hyvinkäällä (74 000 €) ja Tuusulassa (58 000 €).
- Kasvu oli alhaisinta Mäntsälässä (+36 000 €), Pornaisissa (41 000 €) ja Nurmijärvellä (+49 000 €).

Lähde: Tilastokeskus, StatFin; alueellinen yritystoimintatilasto

Yritysten toimipaikkojen liikevaihto/henkilö (1 000 €) 2019-2023

Yritysten toimipaikkojen liikevaihto/henkilö (1 000 €), muutos 2019-2023

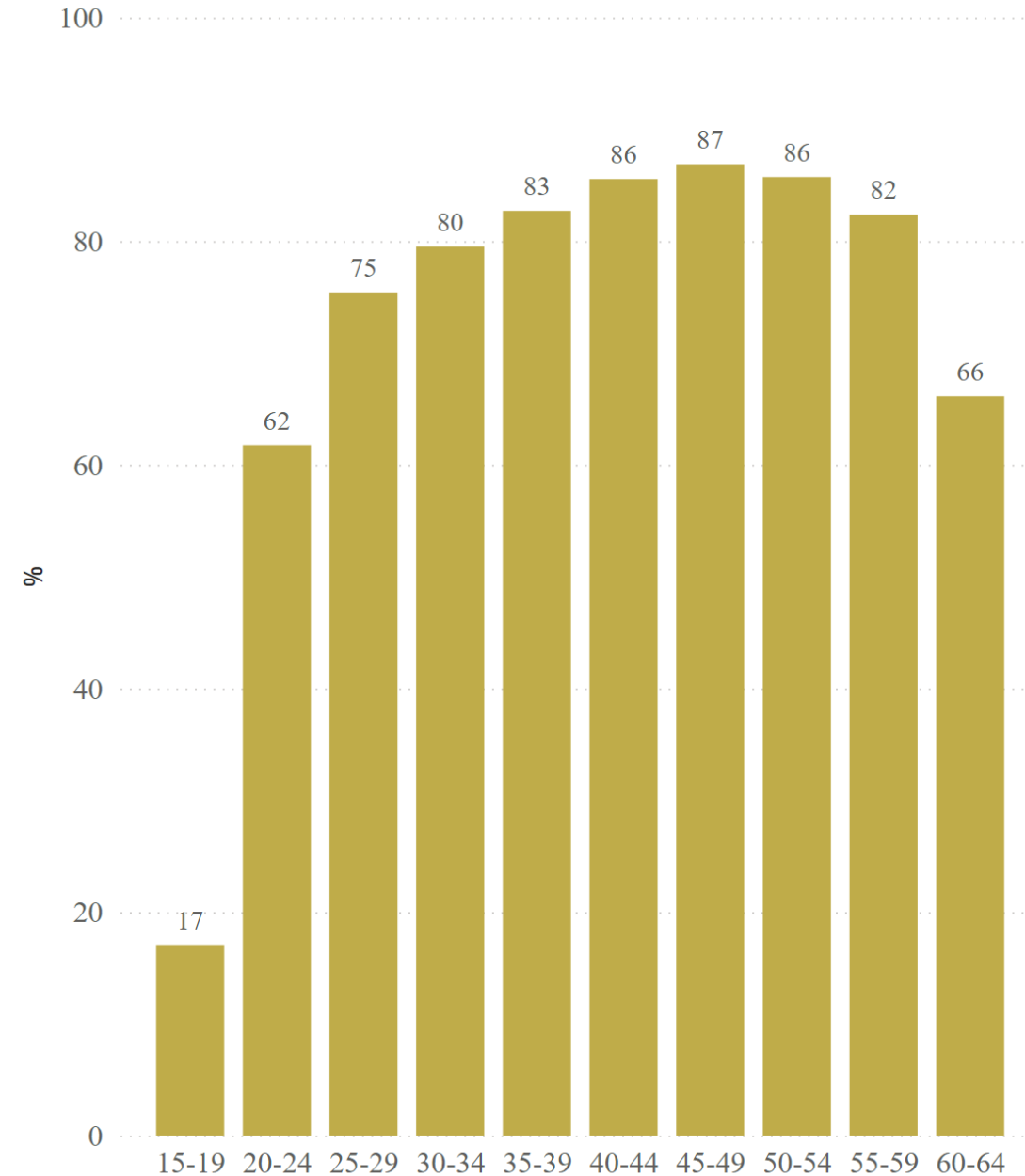
Työttömyysaste, työllisyysaste sekä koulutuksen taso

Työllisyysaste ikäryhmittäin

Kuviossa on tarkasteltu Keski-Uudenmaan työllisyysastetta ikäryhmittäin.

- Työllisyysaste seuraa Keski-Uudellamaalla koko maan rakennetta; työllisyysaste on suhteellisen matala nuorten ryhmissä, jossa opiskelijoiden, mutta myös työttömien osuus on korostunut ja kohoaa tätä vanhempien ryhmässä lähes täystyöllisyyden rajoille.
- **Yli 60-vuotiaiden työllisyysaste on huomionarvoisen matala** muihin ikäryhmiin verrattuna. Ero etenkin 55-59-vuotiaiden ryhmään on huomionarvoisen suuri.

Työllisyysaste* työllisyysalueella vuonna 2023

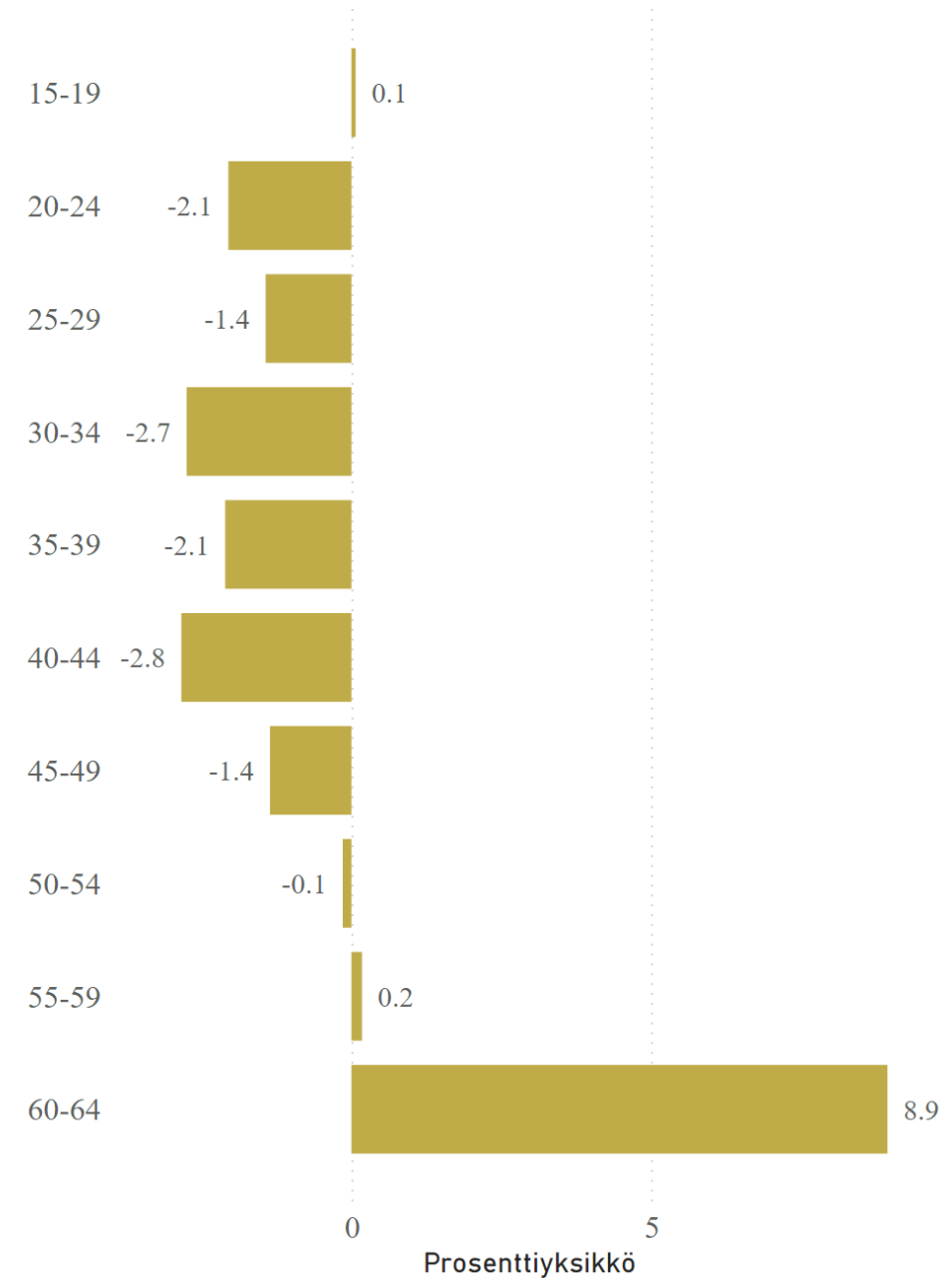
*Työllisten osuus samanikäisestä väestöstä

Työllisyysasteen muutos ikäryhmittäin

Kuviossa on tarkasteltu Keski-Uudenmaan työllisyysasteen muutosta ikäryhmittäin vuosien 2019-2023 aikana.

- **Keski-Uudenmaan työllisyysaste heikkeni vuosien 2019-2023 aikana,** etenkin vuoden 2020, mutta myös vuoden 2023 aikana. Muutos kuitenkin vaihtelee ikäryhmittäin.
- **60-64-vuotiaiden työllisyysaste kasvoi merkittävästi vuosien 2019-2023 aikana.** 50-59-vuotiaiden ryhmässä muutos oli taas marginaalinen.
- **Etenkin 30-44-vuotiaiden työllisyysaste laski tarkastelujakson aikana.** Myös nuorten 20-24-vuotiaiden työllisyysaste heikkeni huomionarvoisesti.

Työllisyysasteen* muutos 2019-2023 TE-alueella

*Työllisten osuus samanikäisestä väestöstä

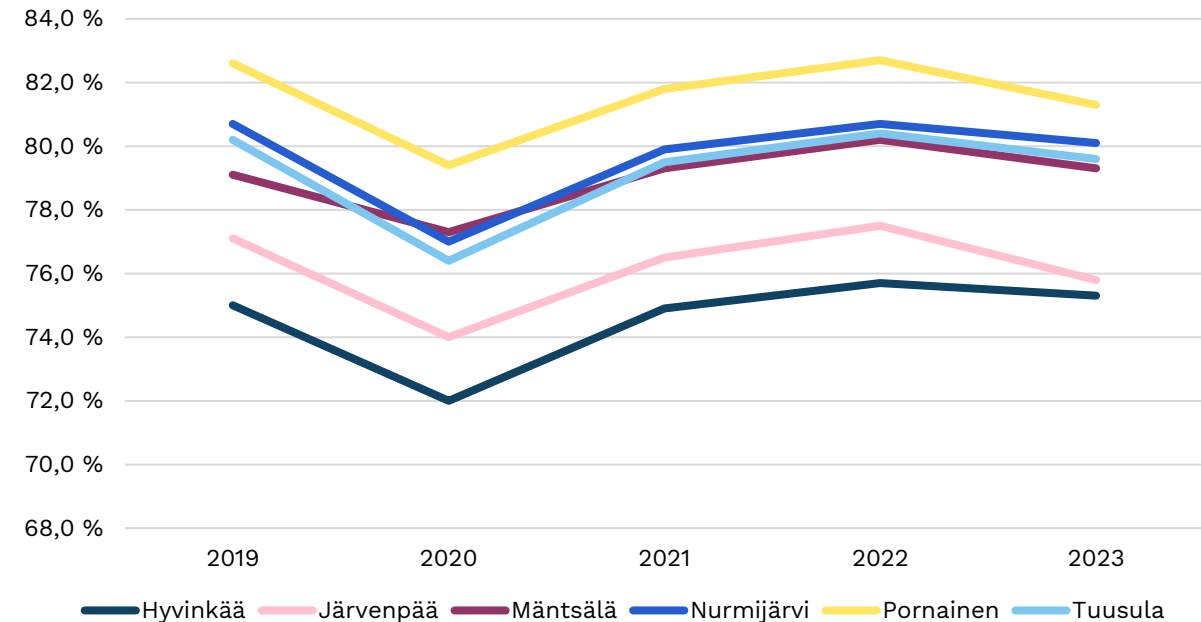
Työllisyysasteen kehitys ja muutos 2019-2023

Kuvioissa on tarkasteltu työllisyysasteen kehitystä Keski-Uudenmaan kunnissa.

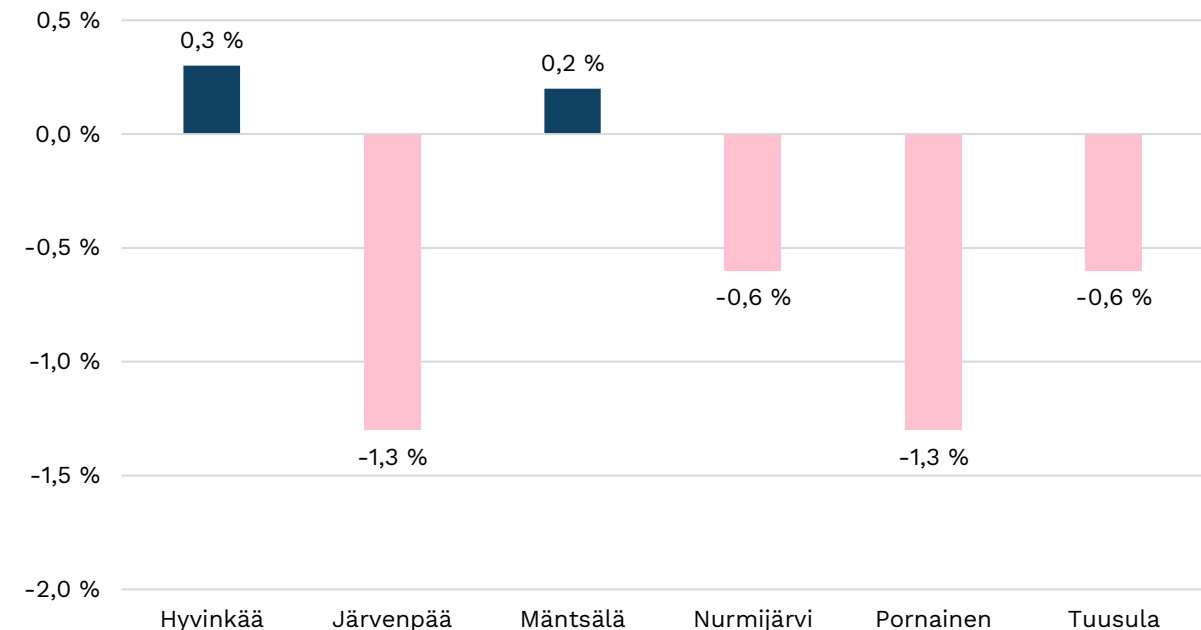
- 18-64-vuotiaiden työllisyysaste vaihteli 75,3-81,3 prosentin välillä tarkastelussa olevissa kunnissa vuonna 2023. **Järvenpään ja Hyvinkään kaupungeissa työllisyysasteet olivat selvästi muuta aluetta matalammat.** Pornaisten työllisyysaste oli taas poikkeavan korkea.
- 18-64-vuotiaiden työllisyysaste kasvoi ainoastaan Hyvinkäällä (+0,3 %-yks) ja Mäntsälässä (+0,2 %-yks) vuosien 2019-2023 aikana.
- Etenkin Järvenpäässä ja Pornaisissa työllisyysaste laski vuosien 2019-2023 aikana voimakkaasti. Kuitenkin myös Tuusulan ja Nurmijärven muutos oli merkittävä.
- Etenkin vieraskielisten työllisyysaste on laskenut, joskin myös suomenkielisten kehitys oli heikkoa.

Lähde: Tilastokeskus, StatFin; työssäkäynti

Työllisyysasteen kehitys (18-64-vuotiaat) 2019-2023

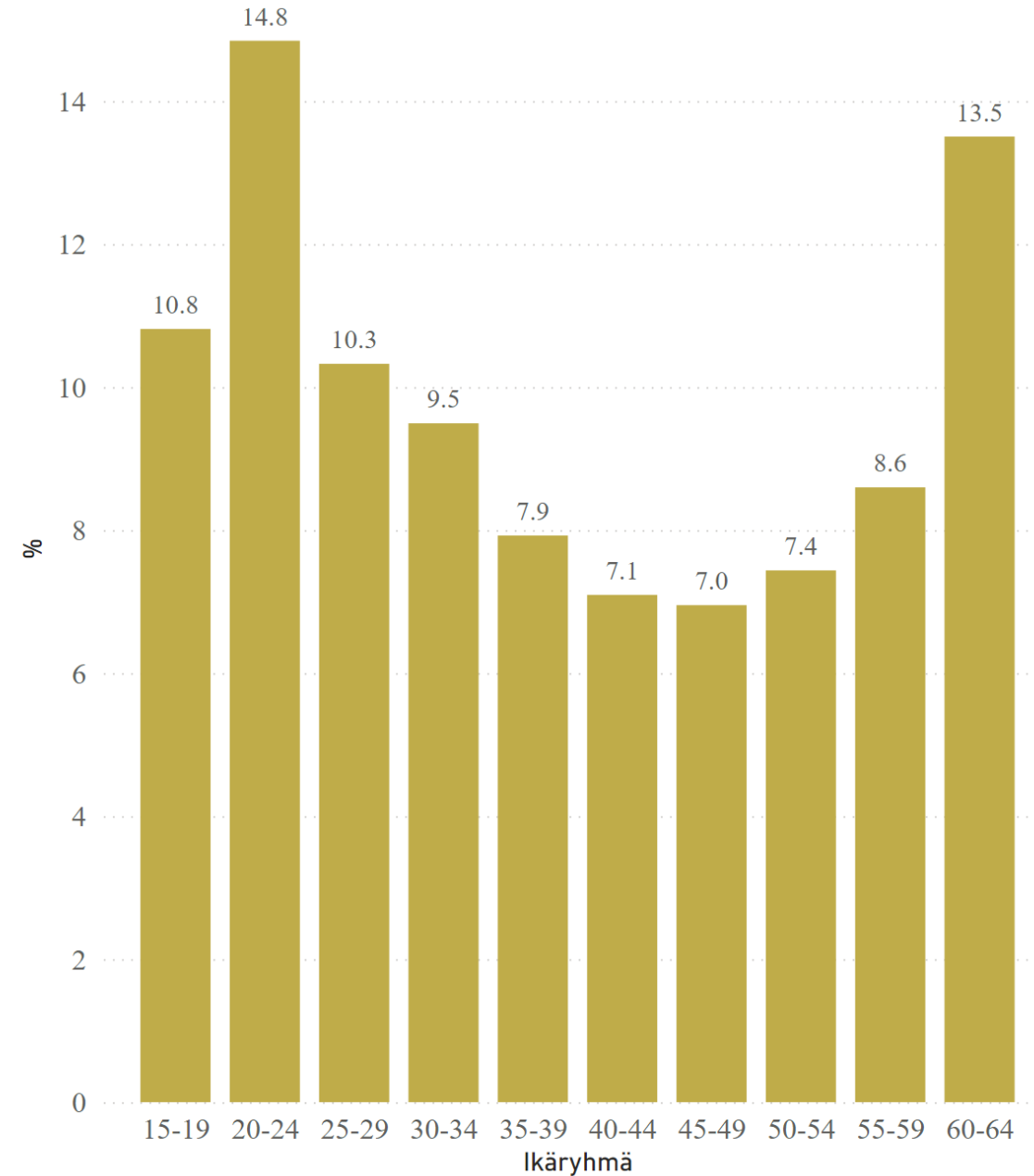
Työllisyysasteen muutos (18-64-vuotiaat) (%-yks) 2019-2023

Työttömyysaste ikäryhmittäin

Kuviossa on tarkasteltu Keski-Uudenmaan työttömyysastetta ikäryhmittäin.

- **Keski-Uudenmaan työttömyysaste vaihtelee odotetulla tavalla ikäryhmittäin.** Korkeimmillaan työttömyysaste on työvoiman alku- ja loppupäässä.
- **Nuorten työttömyysaste on kuitenkin huomionarvoisen suuri alueella muihin ikäryhmiin verrattuna.** Myös eläkeikää lähestyvien työttömyysaste on hyvin korkea verrattuna 50-59-vuotiaiden suhteellisen matalaan työttömyysasteeseen.

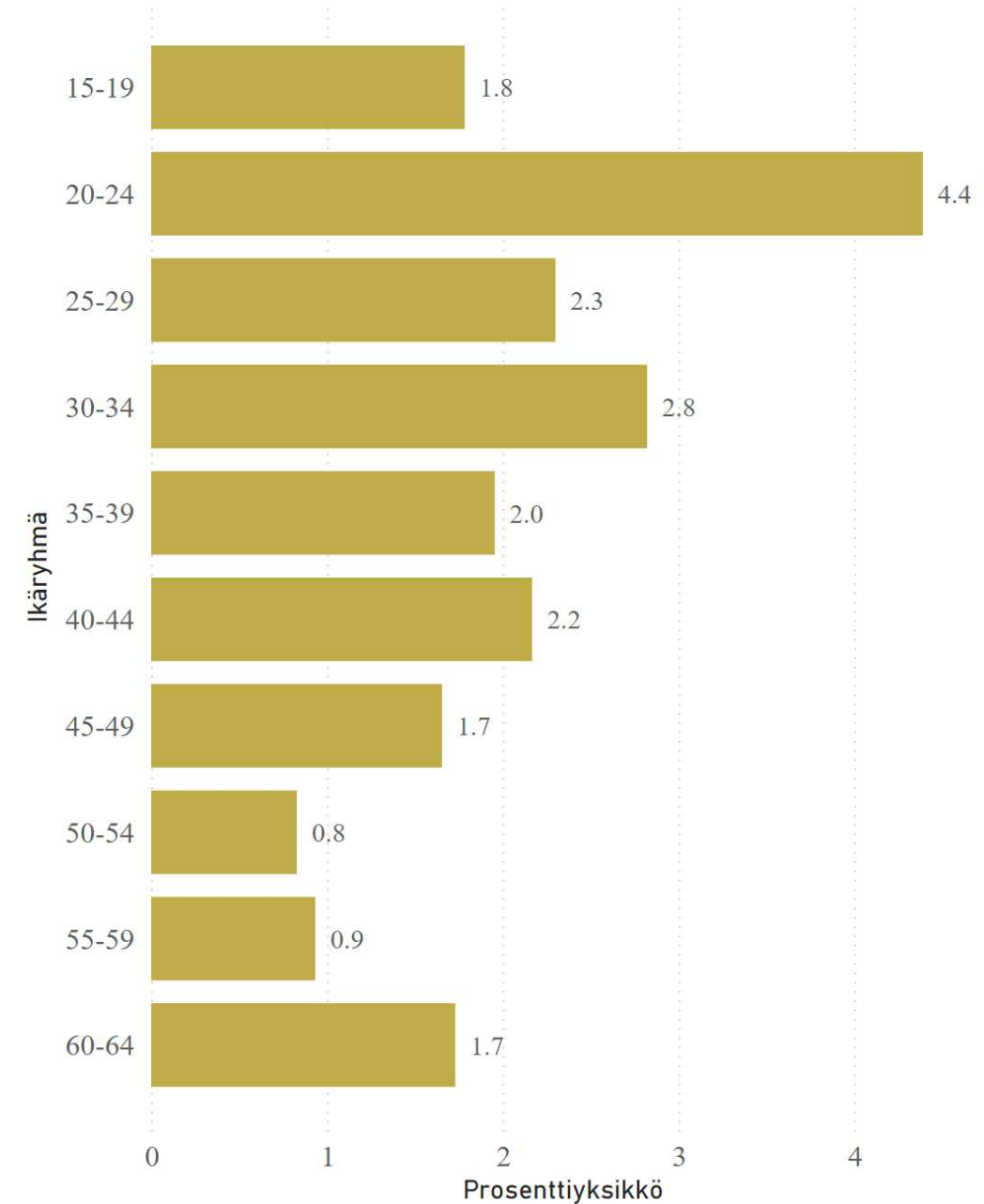
*Työttömien osuus saman ikäisestä työvoimasta

Työttömyysasteen muutos ikäryhmittäin

Kuviossa on tarkasteltu Keski-Uudenmaan työttömyysasteen muutosta ikäryhmittäin.

- **Alueen työttömyysasteen kehitys on ollut heikkoa vuosien 2019-2023 aikana**, ja heikko kehitys heijastuu kaikkiin ikäryhmiin: työttömyysaste kasvoi jokaisessa ikäryhmässä.
  - **Etenkin nuorten työttömyysaste kasvoi voimakkaasti** (erityisesti 20-24-vuotiaat). Myös eläkeikää lähestyvien 60-64-vuotiaiden työttömyysaste kasvoi merkittävästi.
  - Muutos oli kuitenkin merkittävä käytännössä kaikissa alle 50-vuotiaiden ikäryhmissä. Lähinnä 50-59-vuotiaiden työttömyysasteen kasvu oli hillittyä.
- **Alueen työttömyysasteen heikkoa kehitystä kuvaa laaja-alainen, kaikki ikäryhmät (ja kieliryhmät) kattava heikkeneminen.**

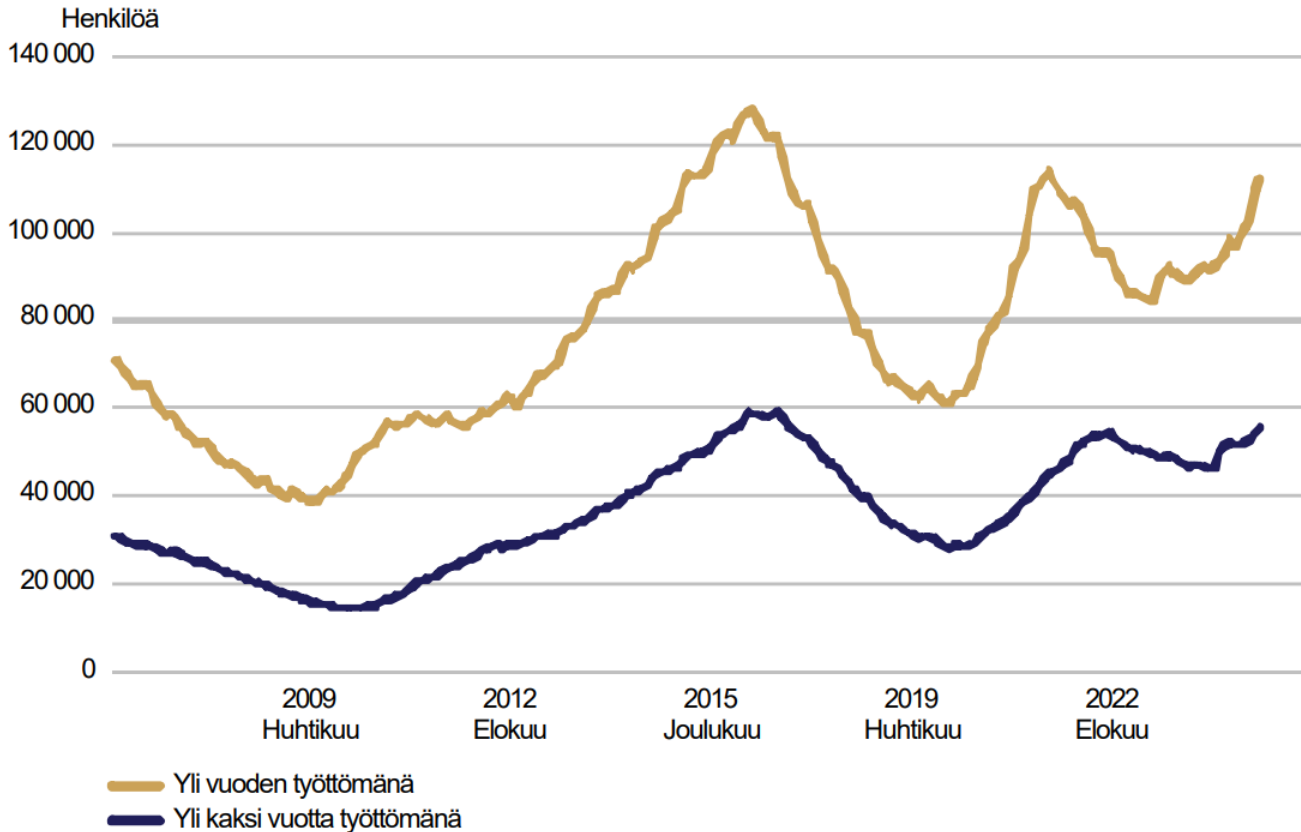
Työttömyysasteen* muutos 2019-2023 TE-alueella

*Työttömien osuus saman ikäisestä työvoimasta

Pitkäaikaistyöttömyys

PITKÄAIKASTYÖTTÖMÄT kuukauden lopussa

Tammikuun 2025 lopussa 112 300 pitkäaikaistyötöntä

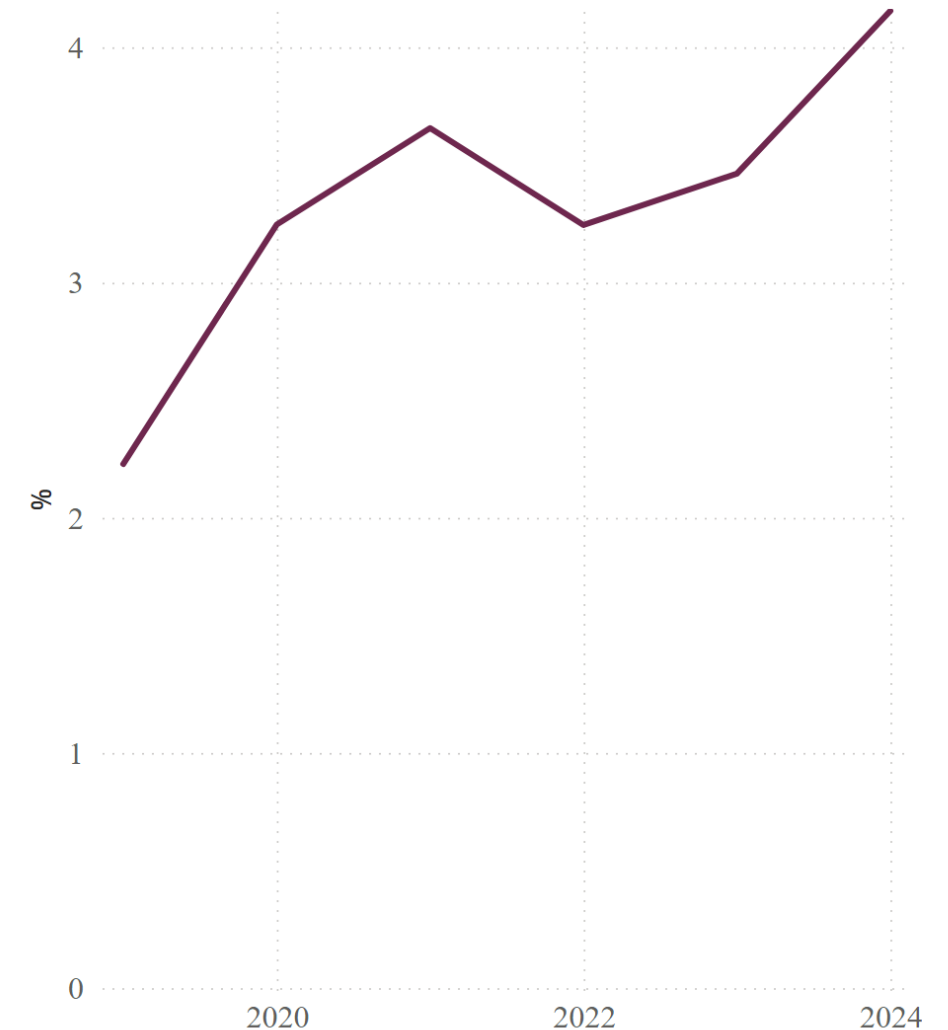
- 20 600 enemmän kuin vuotta aikaisemmin
- Vähintään vuoden työttömänä: 66 600
- Yli kaksi vuotta työttömänä: 55 700 henkilöä
- Pitkäaikaistyöttömyydestä aiheutuvat etuuskulut yhteensä¹⁾: 350-450 miljoonaa
- Työttömyysetuuskuluista vajaa puolet tulee pitkäaikaistyöttömistä
- TE-uudistus vähentää hieman pitkäaikaistyöttömyyden kuluja kunnille
  - Etuuskulujen painopiste siirtyy varhaisempaa vaiheeseen

Pitkäaikaistyöttömien kehitys

Kuviossa on tarkasteltu Keski-Uudenmaan pitkäaikaistyöttömien kehitystä suhteessa työvoiman määrään.

- **Työttömyyden heikkoa kehitystä alueella kuvaa myös pitkäaikaistyöttömyyden kehitys.** Vuosien 2019-2020 välillä nopeasti kasvanut pitkäaikaistyöttömyys ei ole merkityksellisesti ehtinyt laskea ajanjakson aikana ja kasvoi jälleen vuonna 2024 ennätysellisen korkeaksi.
- Pitkäaikaistyöttömien osuus työvoimasta on lähes kaksinkertaistunut Keski-Uudellamaalla vuosien 2019-2024 aikana.
- Myös määrällinen kasvu oli huomattavaa: **pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi yli 2 100 henkilöllä vuosien 2019-2024 aikana.** Kasvu koskettaa kaikkia alueen kuntia.

Pitkäaikaistyöttömien osuus (%) työvoimasta TE-alueella

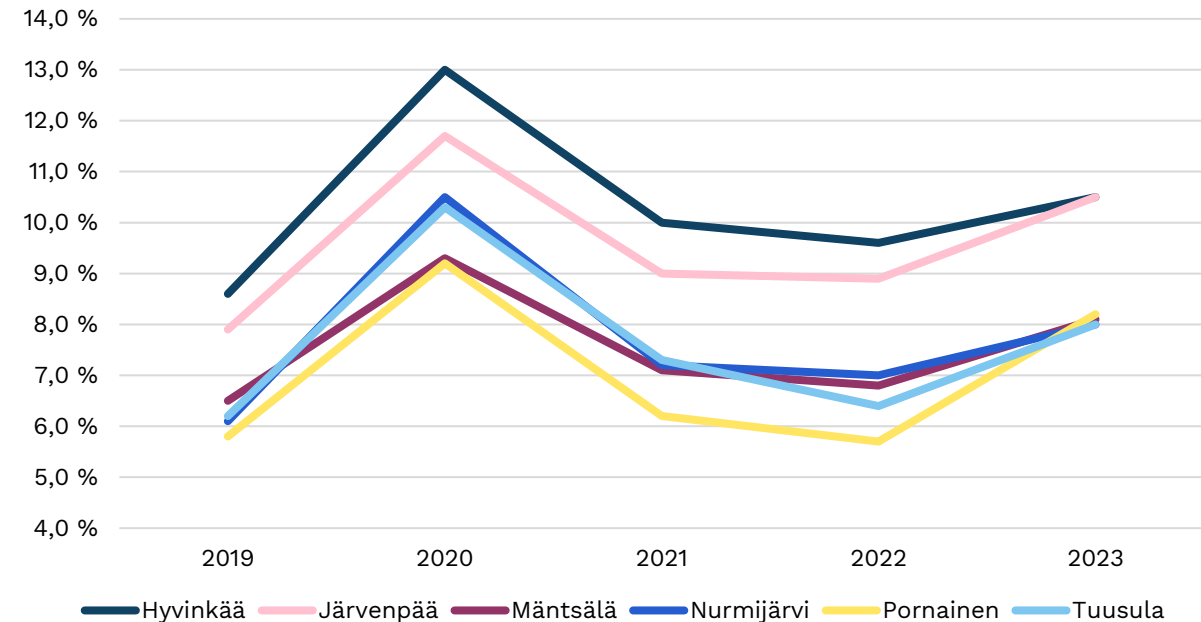
Työttömyysasteen kehitys ja muutos 2019-2023

Kuvioissa on tarkasteltu työttömyysasteen kehitystä Keski-Uudenmaan kunnissa.

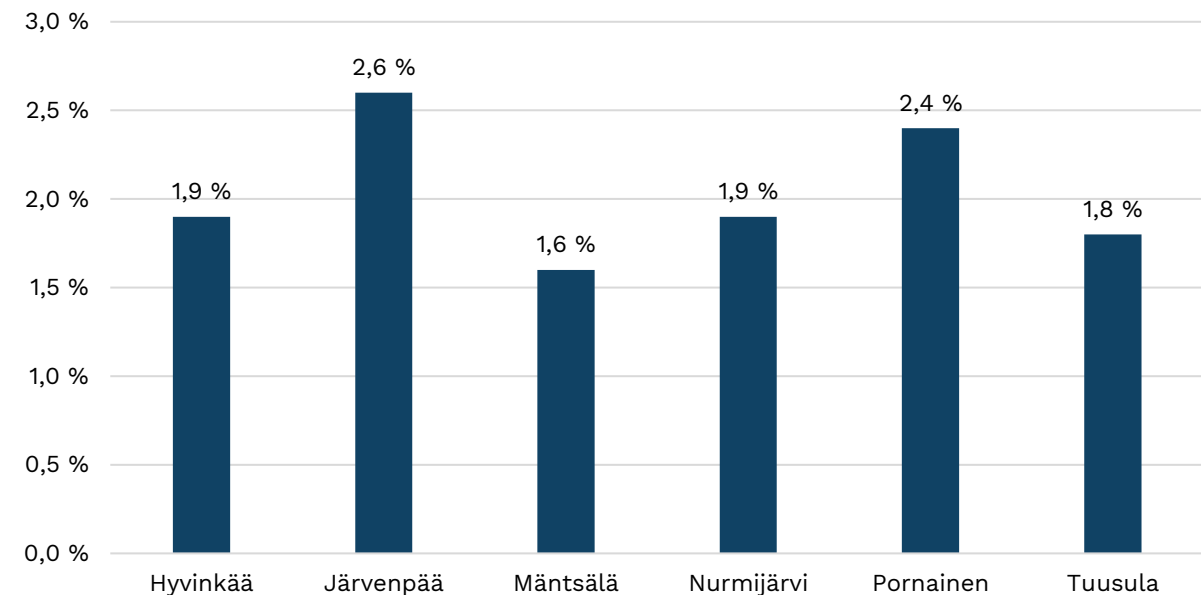
- 18-64-vuotiaiden työttömyysaste vaihteli 8,0-10,5 prosentin välillä tarkastelussa olevissa kunnissa vuonna 2023. Työttömyysaste oli korkein Järvenpäässä (10,5 %), Hyvinkäällä (10,5 %), muissa alueen kunnissa työttömyysaste oli noin 8 prosenttia.
- 18-64-vuotiaiden työttömyysaste kasvoi kaikissa tarkastelussa olevissa kunnissa vuosien 2019-2023 aikana. Työttömyysaste kasvoi hyvin voimakkaasti vuonna 2020 ja tämän jälkeinen elpyminen päättyi vuonna 2023.
- Työttömyysaste kasvoi merkittävästi sekä kotimaisissa että vieraskielisissä ryhmissä.

Lähde: Tilastokeskus, StatFin; työssäkäynti

Työttömyysasteen kehitys (18-64-vuotiaat) 2019-2023

Työttömyysasteen muutos (18-64-vuotiaat) (%-yks) 2019-2023

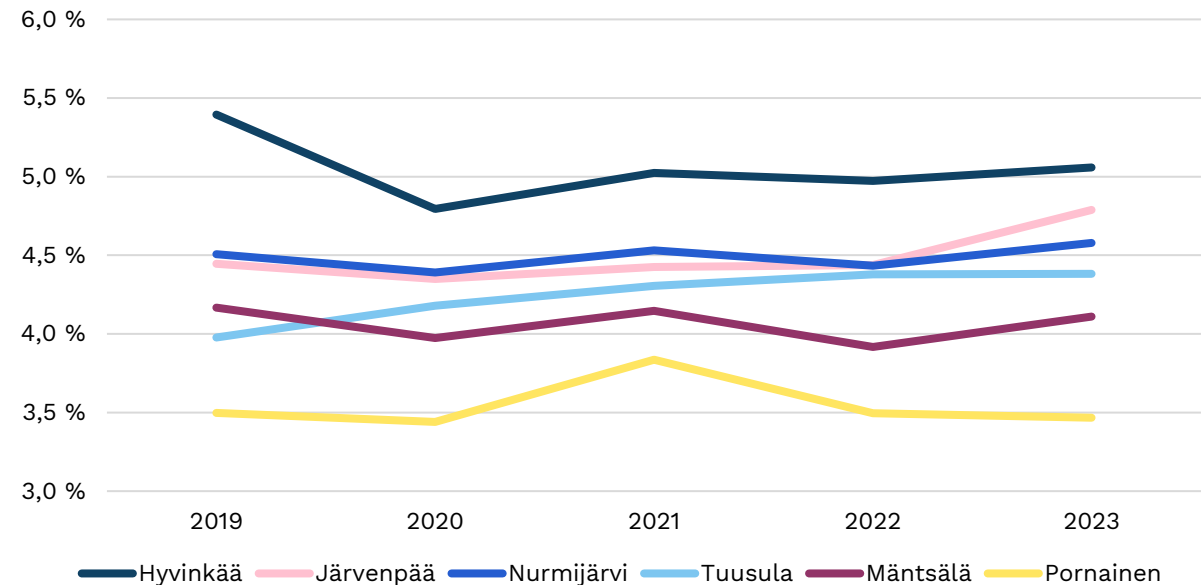

Muut työvoiman ulkopuolella olevien osuus työikäisestä väestöstä 2019-2023

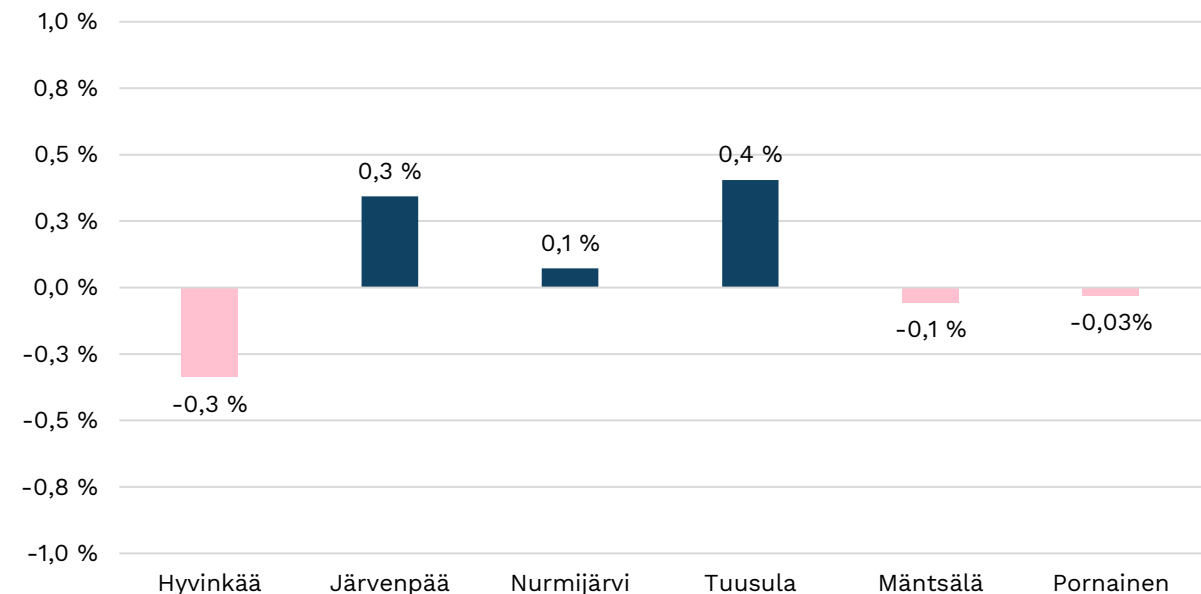
Kuvioissa on tarkasteltu muun työvoiman ulkopuolisen väestön kehitystä Keski-Uudenmaan kunnissa.

- **Muu työvoiman ulkopuolinen väestö koostuu työikäisistä henkilöistä, jotka eivät ole osa työvoimaa, opiskele tai ole eläkkeellä.**
- Muiden työvoiman ulkopuolella olevien osuus työikäisestä väestöstä (18-64-vuotiaat) vaihteli 3,5-5,1 prosentin välillä vuonna 2023.
- Muut työvoiman ulkopuolella olevien osuus oli korkein Hyvinkäällä (5,1 %), Järvenpäässä (4,8 %) ja Nurmijärvellä (4,6 %). Muut työvoiman ulkopuolella olevien osuus oli alhaisin Pornaisissa (3,5 %), Mäntsälässä (4,1 %) ja Tuusulassa (4,4 %).
- Muut työvoiman ulkopuolella olevien osuus työikäisestä väestöstä kasvoi Järvenpäässä ja Tuusulassa ja väheni Hyvinkäällä, muissa kunnissa muutos oli maltillinen.

Muut työvoiman ulkopuolella olevien osuus työikäisestä (18-64-vuotiaat) väestöstä 2019-2023

Muut työvoiman ulkopuolella olevien osuuden muutos (18-64-vuotiaat) (%-yks) 2019-2023

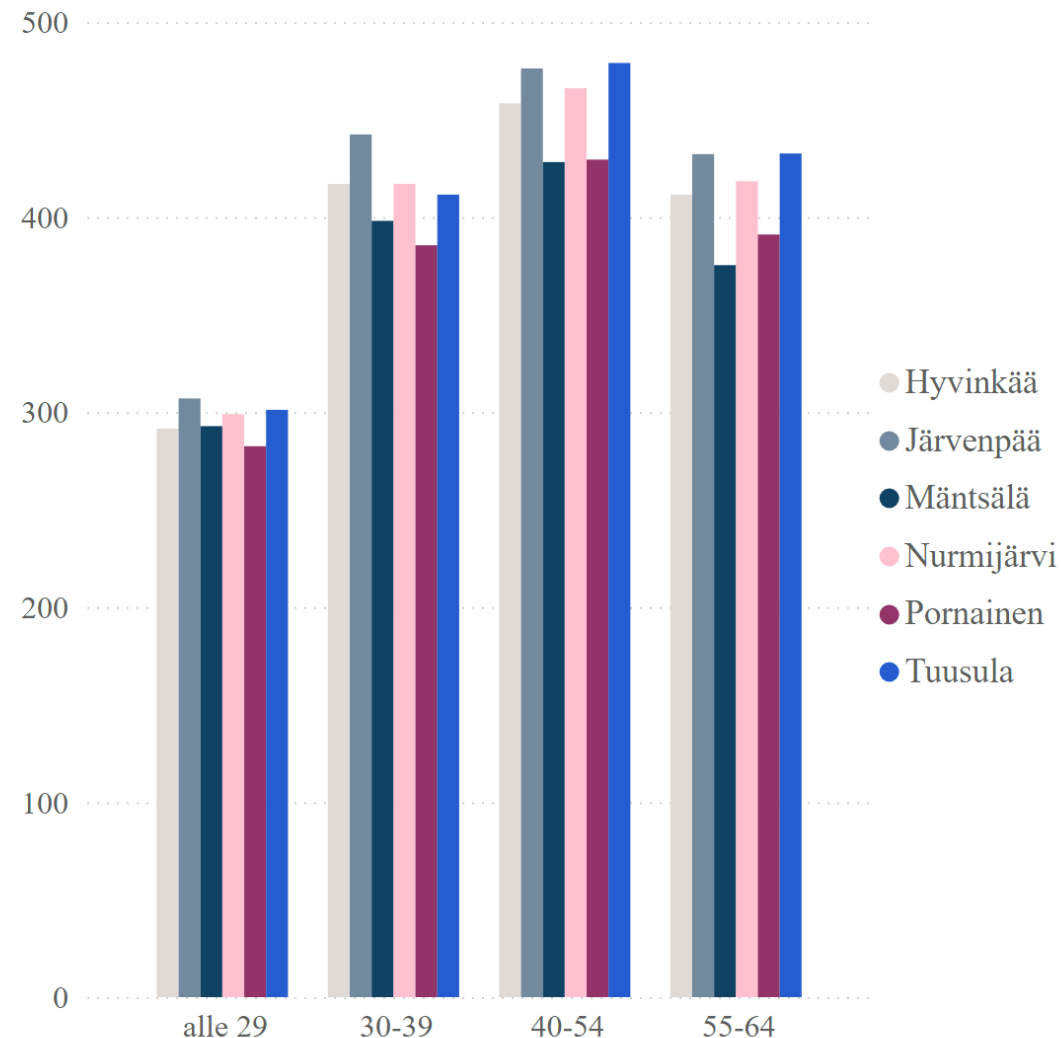

Koulutustaso ikäryhmittäin Keski- Uudellamaalla

Kuviossa on tarkasteltu väestön koulutustasoa VKTM-
indeksillä vuonna 2023 alueen kunnissa.

- **Kaikissa Keski-Uudenmaan kunnissa väestö on maan keskitasoa koulutetumpaa.** Etenkin korkeakoulutettujen osuus ylittää maan keskitason.
- Alueen kuntien välillä on kuitenkin huomionarvoisia eroja koulutustasossa. **Tuusulan ja Järvenpään väestön koulutustaso on alueen muita kuntia korkeampi** (joskin ero Nurmijärveen on hillitty).
- Etenkin Mäntsälän ja Pornaisten väestön koulutustaso on selvästi muuta työllisyysaluetta matalampi, pitkälti korostuneemman toisen asteen suorittaneiden ryhmän takia. Osin ero heijastelee kuntien välisiä eroja elinkeinorakenteessa.

VKTM* vuonna 2023

Yhteenveto ja johtopäätökset

- 1. Keski-Uudenmaan työikäinen väestö on kehittynyt vahvasti** ja työllisyysalue on demografian mittareilla selvästi keskimääräistä työllisyysaluetta vahvemmin kehittyvä sekä paremmista lähtökohdista tulevaisuuteen kurkottava alue. Alueen väestöpohja kasvaa etenkin maan sisäisen ja viime vuosien aikana maahanmuuton välityksellä.
- 2. Tuleva työikäisen väestön kasvu nojaa ensisijaisesti maahanmuuttoon, jonka tason merkittävä lasku johtaisi työikäisen väestön määrän laskuun.** Samalla työvoima ”vieraskielistyy” alueella ja kaikissa alueen kunnissa. Haasteena on kuitenkin työttömien ja työvoiman ulkopuolisten korostunut osuus maahanmuutossa maan sisäiseen muuttoliikkeeseen verrattuna, mikä voi heikentää alueen työllisyyden tilaa.
- 3. Alueen työpaikkakehitys on ollut vuoden 2019 jälkeen mollivoittoista, mutta yrityskanta on kehittynyt vahvasti.** Työpaikkojen määrä on vähentynyt alueella huolimatta väestön ja työikäisen väestön voimakkaasta kasvusta. Etenkin alueella perinteisesti merkittävien tukku- ja vähittäiskaupan, rakentamisen sekä varastoinnin työpaikkakehitys on ollut heikkoa, osin alojen työvoimatarpeen vähenemisen myötä. **Etenkin sote-sektorin painoarvo on kasvanut, joskin myös ns. tietotalojen merkitys on nousussa.** Alueen elinkeinorakenne onkin murroksessa. **Yrityskanta sen sijaan kasvoi lähes viidenneksellä ja lähes kaikilla toimialoilla.** Alueella on ja alueella perustetaan työikäiseen väestöön suhteutettuna maan keskitasoa enemmän yrityksiä. **Yritysten liikevaihto on myös kehittynyt vahvasti.**
- 4. Keski-Uusimaa on yhä hyvin riippuvainen muun maan ja etenkin pääkaupunkiseudun työmarkkinoista.** Alueelta pendelöi jopa 60 000 henkilöä muihin kuntiin ja ainoastaan Hyvinkää on lähes työpaikkaomavarainen. **Tämä altistaa alueen työllisyyttä alueen ulkopuolisille shokeille ja tekijöille.** Riippuvuus ei kuitenkaan ole kasvanut (muttei myöskään vähentynyt) pitkällä aikavälillä.
- 5. Työllisyyden ja työttömyyden tila on heikentynyt selvästi alueella.** Työllisyysaste on laskenut kaikissa paitsi iäkkäämpien ryhmässä ja työttömyys on lisääntynyt etenkin nuorten ryhmässä. **Alue ei ole vielä saavuttanut koronaa edeltävää tasoa työllisyydessä ja työttömyydessä.** Samalla etenkin pitkäaikaistyöttömien määrä on jopa kaksinkertaistunut. Työttömyys on lisääntynyt sekä vieraskielisissä että kotimaisissa kieliryhmissä.

Elinvoimakunnan tuki kunnille

Mitä tavoittelemme?

Rakennamme kuntien johdolla kestäväää kehitystä ja kasvua. Tarjoamme kuntien luottamushenkilöille tukea ja uusia näkökulmia elinvoiman edistämiseen ja elinvoimatyön johtamiseen TE-uudistuksen jälkeisessä, alati muuttuvassa toimintaympäristössä. Tarjoamme elinvoimakunnan tukea kaikille kunnille ja kohderyhmänämme ovat erityisesti kuntien luottamushenkilöt. Tavoitteemme on, että uusi elinvoimatehtävä näkyy kaikkien kuntien strategioissa.

Mitä tarjoamme?

Tarjoamme perehdytystä ja eväitä kuntien uusille luottamushenkilöille päätöksenteon tueksi, jotta

- kunnat **osaavat hyödyntää** kaikki alueella olevat jo olemassa olevat palvelut elinvoiman edistämässä.
- kunnissa huomataan ja osataan hyödyntää **oman alueen vahvuudet** ja ymmärretään, mitä alueelta puuttuu.
- kunnat osaavat rakentaa **strategiaa, jossa uusi elinvoimatehtävä on huomioitu** ja johtaa elinvoimatyötä strategisilla valinnoilla.

Tarjoamme lisäksi **materiaaleja, lisätietoa, taustoitusta, esimerkkejä ja hyviä käytänteitä** elinvoimatyön kehittämistä ja vahvistamisesta.

Miten?

- Tulemme mielellämme kertomaan lisää esimerkiksi kuntien omiin tilaisuuksiin, seminaareihin, valtuustoinfoihin sekä iltakouluihin.
- [Verkkosivut](#)
- Kuntaliiton tilaisuudet ja tapahtumat
- Kuntaliiton uutiskirjeet

Ota yhteyttä!

Projektipäällikkö Anu Tirkkonen,
Anu.tirkkonen@kuntaliitto.fi,
puh. +358 40 547 3944

Kenelle?

Palvelu on kaikille kunnille suunnattu tukimuoto, jonka kohderymänä ovat erityisesti **kuntien luottamushenkilöt**.

**KUNTA
LIITTO**

Kommun-
förbundet